

Broj 01/185

Podgorica, 21.03.2023.godine

UNIVERZITET CRNE GORE
-Odboru za doktorske studije-

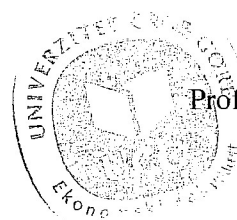
PODGORICA

Predmet: Materijal za sjednicu Odbora

Poštovani,

U skladu sa članom 32. Pravila doktorskih studija, dostavljamo Vam materijal za narednu sjednicu Odbora za doktorske studije i to:

-Obrazac PD (Prijava teme doktorske disertacije) sa propratnom dokumentacijom za kandidata mr Miru Radunović.

DEKAN

Prof.dr Mijat Jocović

**UNIVERZITET CRNE GORE
EKONOMSKI FAKULTET PODGORICA
DOKTORSKE STUDIJE**

Br. 01/575
Podgorica, 21.03.2023.god.

Na osnovu čl. 64. Statuta Univerziteta Crne Gore, člana 33. Pravila doktorskih studija, Vijeće Ekonomskog fakulteta je na elektronskoj sjednici održanoj 21.03.2023.godine donijelo

O D L U K U

1. Predlaže se Komisija za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije „**Priliv stranog kapitala kao faktor ekonomskog rasta zemalja u tranziciji**“ i kandidata **mr Mire Radunović** u sastavu:
  - Dr Vesna Karadžić, redovna profesorica, Ekonomski fakultet Podgorica, Univerzitet Crne Gore, mentor;
  - Dr Maja Baćović, redovna profesorica, Ekonomski fakultet Podgorica, Univerzitet Crne Gore, član;
  - Dr Aleksandra Nojković, redovna profesorica, Ekonomski fakultet Beograd, Univerzitet u Beogradu, Republika Srbija, član.
2. Odluka se dostavlja Centru za doktorske studije UCG na dalji postupak.

O B R A Z L O Ž E N J E

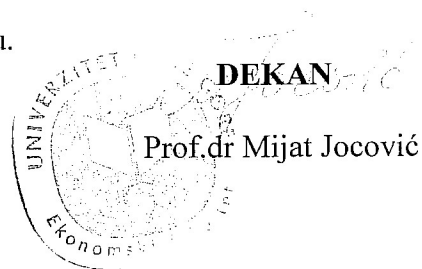
Kandidatkinja **mr Mira Radunović** se obratila Komisiji za doktorske studije sa Prijavom teme doktorske disertacije (obrazac PD) i zahtjevom da se imenuje Komisija za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije „**Priliv stranog kapitala kao faktor ekonomskog rasta zemalja u tranziciji**“ i kandidata.

Komisija za doktorske studije je, nakon razmatranja dokumentacije i zahtjeva kandidata, predložila Vijeću fakulteta da donese Odluku da se imenuje Komisija za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije „**Priliv stranog kapitala kao faktor ekonomskog rasta zemalja u tranziciji**“ i kandidata **mr Mire Radunović**.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u dispozitivu.

DOSTAVLJENO:

- a/a
- referentu doktorskih studija,
- Centru za doktorske studije.

PRIJAVA TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	mr Mira Radunović
Fakultet	Ekonomski fakultet Podgorica
Studijski program	Doktorske studije ekonomije
Broj indeksa	3/2013
Ime i prezime roditelja	Milutin i Olga Radunović
Datum i mjesto rođenja	01.08.1982., Podgorica
Adresa prebivališta	Vojina Katnića 7, Stari aerodrom, DUP IX
Telefon	+382 69/384-156; 020 403 141
E-mail	mradunovic2019@gmail.com , mira.radunovic@cbcg.me
BIOGRAFIJA I BIBLIOGRAFIJA	
Obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> Doktorske studije, Ekonomski fakultet u Podgorici, Univerzitet Crne Gore, 2013. – danas Magistarske studije (MSc), Ekonomski fakultet u Podgorici, Univerzitet Crne Gore, smjer Kvantitativna ekonomija, završila u aprilu 2007. godine, ocjena A (10) Osnovne studije, Ekonomski fakultetu u Podgorici, Univerzitet Crne Gore, završila u junu 2005. godine, prosječna ocjena 9,63/10 Diplomska akademija “Gavro Vuković” u Podgorici, 2006. godine, diploma za diplomate Srednja ekonomsku škola „Vukadin Vukadinović“ u Beranama, 2001. godine, nosilac diplome “Luča” Osnovna škola “Radomir Mitrović” u Beranama, 1997. godine, nosilac diplome “Luča”
Radno iskustvo	<ul style="list-style-type: none"> Mart 2022. - danas Centralna banka Crne Gore, Podgorica; specijalni savjetnik direktora Sektora za finansijsku stabilnost, istraživanja i statistiku Oktobar 2019.-Mart 2022. Centralna banka Crne Gore, Podgorica; specijalni savjetnik u Direkciji za platni bilans i realni sektor

	<ul style="list-style-type: none"> • Oktobar 2019. Međunarodni Monetarni Fond (MMF), Vašington; ekspert za oblast statistike eksternog sektora angažovan od strane MMF-a za učešće u međunarodnim misijama koje imaju za cilj unapređivanje kvaliteta statistike i jačanje kapaciteta centralnih banaka i zavoda za statistiku u zemljama članicama MMF-a - Januar 2015.- Jun 2015. Statistički zavod Evropske unije-Eurostat, Luksemburg; specijalističko usavršavanje u trajanju od pet mjeseci • Jun 2008. -Oktobar 2019. Centralna banka Crne Gore, Podgorica; šef Odjeljenja za platni bilans, Sektor za finansijsku stabilnost, istraživanja i statistiku - Mart 2007. – Jun 2008. Centralna banka Crne Gore, Podgorica; viši savjetnik u Odjeljenju za platni bilans, Sektor za istraživanja i statistiku - Mart 2006. – Mart 2007. Centralna banka Crne Gore, Podgorica; pripravnik u Sektoru za istraživanja i statistiku • Maj 2005.–Decembar 2005. Agencija za promociju stranih investicija (MIPA), Podgorica; projekt menadžer - Septembar 2004. –April 2005. Centar za preduzetništvo i ekonomski razvoj, projekt menadžer u oblasti preduzetništva i ekonomskog razvoja (na volonterskoj osnovi).
Popis radova	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mirjana Đuranović, Mr Mira Radunović (2011), Analiza efekata turizma na BDP, zaposlenost i platni bilans Crne Gore, radna studija br. 20, Centralna banka Crne Gore ▪ Nikola Fabris, Boris Kilibarda, Mr Zorica Kalezić, Mr Mira Radunović, Maja Rakočević (2008), Strane direktne investicije kao pokretač privrednog razvoja Crne Gore, objavljeno u monografiji “Aktuelna pitanja crnogorske ekonomije” redaktor Fabris, N. Centralna banka Crne Gore ▪ Dr Nikola Fabris, Boris Kilibarda, Mr Mira Radunović (2010), Analiza statistike spoljne trgovine Crne Gore po opštem i specijalnom sistemu trgovine, radna studija br. 18, Centralna banka Crne Gore ▪ Mr Mira Radunović (2010), Odluka o vođenju posebne evidencije o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom i dostavljanje

	<p>podataka o tim poslovima CBCG, časopis “Računovodstvo, revizija i finansije”, Institut računovođa i revizora Crne Gore, 2010. godina.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mira Radunović (2005), Tokovi razvoja turizma u Crnoj Gori, Ekonomski fakultet, Preduzetnička ekonomija ISSN: 1451-6659.- Vol. VIII, str. 263-272
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	Priliv stranog kapitala kao faktor ekonomskog rasta zemalja u tranziciji
Na engleskom jeziku	Foreign capital inflow as economic growth factor in the transition countries
Obrazloženje teme	
<p>Autor se bavi problematikom uticaja priliva stranog kapitala na ekonomski rast što je predmet brojnih teorijskih i empirijskih istraživanja na globalnom nivou. U fokusu analize predložene teme doktorske disertacije nalaze se dva značajna i aktuelna pitanja: priliv stranog kapitala i ekonomski rast. Ovaj problem je u centru pažnje ekonomske literature od 1980-ih godina u pokušaju da se odgovori na pitanje koji su efekti priliva stranog kapitala na ekonomski rast i razvoj zemlje i njenu integraciju u međunarodne tokove kapitala.</p> <p>U poslednjih 30 godina zabilježen je značajan rast priliva stranog kapitala u formi stranih direktnih investicija, portfolio investicija, kredita i doznaka iz inostranstva na globalnom nivou, koje su postale dominantan faktor ekonomskog rasta. U brojnim empirijskim istraživanjima priliv stranog kapitala je identifikovan kao varijabla koja je pozitivno i statistički značajno korelisana sa ekonomskim rastom (Komarov (2021), Combes et al. (2016), Mileva (2008), Alfaro et al. (2006), Reisen i Soto (2001), De Mello (1999)). Mnogi ekonomisti priliv kapitala vide kao priliku za brži ekonomski rast i povećanje efikasnosti, dok su na drugoj strani ekonomisti koji akcenat stavljaju na opasnosti koje proizilaze od visokog priliva stranog kapitala zbog uske povezanosti sa finansijskom krizom i rizikom za makroekonomsku stabilnost i nepovoljnu eksternu poziciju zemlje (Mazzocchi et al. (2019), Borio et al. (2015), Durham (2004), Mencinger (2003)). Takođe, analiziranjem različitih istraživačkih radova, dolazi se do zaključka da se veliki broj autora bavio samo prilivom stranih direktnih investicija (Stojkov i Warin (2018), Adeniyi et al. (2012), Alfaro et al. (2006)), dok je veoma mali broj njih uzeo u obzir portfolio i/ili ostale investicije-kredite (Audu i Udeaja (2022), Beckmann i Czudaj (2017), Davis (2015)), i doznake iz inostranstva (Bajra (2021), Ratha (2019), Haller et al. (2018)), kao +</p> <p>U polaznim istraživanjima ove doktorske disertacije detaljno će se analizirati efekti priliva stranog kapitala na ekonomski rast u 17 evropskih zemalja u tranziciji (11 zemalja novih članica Evropske unije i šest zemalja Zapadnog Balkana), s posebnim istraživačkim osvrtom na Crnu Goru. Ove zemlje su u posmatranom periodu prošle kroz proces tranzicije od planske ka tržišnoj ekonomiji, na različitim nivoima razvijenosti, i biće zanimljivo ispitati kakav je bio uticaj</p>	

priliva stranog kapitala u procesu transformacije privrede. Takođe, crnogorska ekonomija, kao mala, otvorena i eurizovana, direktno je zavisna od spoljnih izvora finansiranja. Istraživanje će obuhvatiti period od 2002. do 2021. godine, za koji su karakteristične dvije velike krize i to: globalna finansijska kriza (2008.-2009.) i period najveće ekonomske krize zabilježene od Drugog svjetskog rata izazvane pandemijom Covid-19 (2020-2021. godina).

Značajna je analiza međuzavisnosti priliva stranog kapitala i privrednog rasta u zemljama novim članicama Evropske unije, imajući u vidu da su zemlje Zapadnog Balkana kandidati ili potencijalni kandidati za ulazak u EU. Poseban fokus je na priliv stranog kapitala u Crnoj Gori i ekonomski rast kako bi se ispitala posmatrana kauzalnost i pozicija naše zemlje u odnosu na ostale zemlje, imajući u vidu da su evropske integracije jedan od ključnih spoljnopolitičkih prioriteta Crne Gore.

Na osnovu istraživanja literature uočeno je da postoji jaz između teorije i empirije, uzimajući u obzir činjenicu da u Crnoj Gori niko nije sproveo analizu ove vrste i u ovom obimu, dok i u drugim zemljama postoji veoma mali broj autora koji su se bavili ovom problematikom. Prema saznanjima autora ni u jednom istraživanju nijesu obuhvaćene nove članice EU i zemlje Zapadnog Balkana, u analiziranom periodu, već su se autori bavili pojedinim zemljama i oblicima priliva stranog kapitala. Istraživanje u okviru ove doktorske disertacije dodatno dobija na značaju ako se posmatra iz dva ugla, i to zemalja Evropske unije i tranzicionog ambijenta kao što je ambijent zemalja Zapadnog Balkana, gdje još uvijek nijesu primijenjena sva iskustva svojstvena razvijenim sistemima.

Dugoročno posmatrano, poželjno je da zemlja koja nema dovoljno domaće akumulacije nastoji da privuče što veći priliv stranog kapitala. S tim u vezi neophodno je sprovesti proces liberalizacije tokova kapitala kako bi proces promocije i privlačenja stranih investicija imao pozitivan efekat. U uslovima nedovoljne domaće štednje i akumulacije kapitala zemlja koristi eksterne izvore finansiranja koji su dostupni na međunarodnom tržištu kapitala. Ova analiza će sadržati detaljan prikaz tokova stranog kapitala u različitim pojavnim oblicima i privrednim ciklusima, kao i uticaj svjetske globalne finansijske krize i pandemije Covid-19 na međunarodne tokove kapitala. Biće zanimljivo ispitati i uticaj priliva kapitala na eksternu poziciju, odnosno tekući račun platnog bilansa zemalja u tranziciji.

Dakle, umjesto fokusiranja samo na ukupan priliv kapitala, u doktorskoj disertaciji se ispituje i uticaj pojedinih oblika kapitala disagregiranih u strane direktne investicije, portfolio investicije, kredite i doznake. Strane direktne investicije su evidentno najvažniji izvor stranog finansiranja, ali portfolio ulaganja, krediti i doznake takođe imaju važnu ulogu u zemljama u tranziciji. Na ovaj način autor želi da istraži kako različiti oblici kapitala imaju uticaj na ekonomski rast i eksternu poziciju u zemljama u tranziciji. Iskustva zemalja članica EU i dobijeni rezultati biće dragocjeni za zemlje Zapadnog Balkana u daljem procesu pridruživanja EU.

Tema koja je predmet ove doktorske disertacije, a koja povezuje priliv kapitala, u obliku stranih direktnih investicija, portfolio i ostalih investicija (kao dijela finansijskog računa platnog bilansa) i međunarodnih doznaka, sa jedne strane, i ekonomski rast mjereno bruto domaćim proizvodom (BDP-om), sa druge strane, ima svoje brojne specifičnosti u odnosu na dosadašnja istraživanja, što je čini aktuelnom, originalnom i izazovnom. Ove specifičnosti se ogledaju u odabiru zemalja i činjenici da neke od njih koriste euro kao zvanično sredstvo plaćanja, dok druge imaju sopstvenu valutu, kao i da se radi o zemljama koje su članice EU odnosno zemlje kandidati ili potencijalni kandidati za pristupanje EU. Takođe, analizirane zemlje se nalaze na različitim nivoima razvijenosti i priliva stranog kapitala i prošle su kroz različite faze liberalizacije tokova kapitala, što je imalo značajan uticaj na promociju i priliv stranog kapitala.

Aktuelnost ovog istraživačkog problema predstavlja dodatni motiv za autora da se posmatrana oblast detaljno prouči primjenom savremenih teorijskih metoda i ekonometrijskih modela, i tako da svoj naučni doprinos i podsticaj za dalja istraživanja.

Pregled istraživanja

Iako je u teoriji zastupljeno mišljenje da kapital pozitivno utiče na ekonomski rast, brojne studije i empirijska istraživanja dolaze do različitih zaključaka o uticaju priliva stranog kapitala na ekonomski rast i nemaju konzistentan stav po ovom pitanju. U nastavku će biti predstavljen kratak pregled literature na zadatu temu. Radovi se mogu podijeliti u dvije grupe, i to: oni koji ističu pozitivnu korelisanost između priliva stranog kapitala i ekonomskog rasta, dok su na drugoj strani studije koje ukazuju da strani kapital nema direktan uticaj na ekonomski rast zemalja i da taj uticaj zavisi od brojnih faktora.

Kada je u pitanju pozitivna korelisanost između priliva stranog kapitala i ekonomskog rasta, izdvaja se studija Combes et al. (2019) koji su analizirali uticaj finansijskih tokova na ekonomski rast na uzorku zemalja sa niskim i srednjim dohotkom u periodu 1980–2012. koristeći uopšteni metod momenata (GMM). Rezultati su pokazali da neto finansijski tokovi imaju pozitivan uticaj na ekonomski rast, bez obzira na stepen razvijenosti zemlje.

Comes et al. (2018) bavili su se analizom uticaja direktnih stranih ulaganja (SDI) i doznaka na ekonomski rast, koristeći panel podatke sedam zemalja centralne i istočne Evrope. Njihova empirijska analiza ukazuje na činjenicu da doznake i SDI igraju važnu ulogu u ekonomskom rastu. Na osnovu rezultata analize autori smatraju da bi kreatori ekonomske politike trebalo aktivno da podstiču doznake i priliv SDI, što bi stvorilo veći pozitivan uticaj na ekonomski rast.

Beckmann i Czudaj (2017) bavili su se analizom uticaja tokova kapitala na BDP na uzorku od 24 odabrane zemlje u razvoju. Rezultati analize su pokazali snažan pozitivan uticaj tokova kapitala na BDP. Takođe, došli su do zaključka da je pozitivan efekat portfolio investicija na ekonomski rast veći od neto priliva stranih direktnih investicija u zemljama u razvoju.

Aizenman et al. (2013) su na uzorku od 100 zemalja, za period 1990-2010. godina, empirijski ispitali korelisanost između različitih oblika priliva stranog kapitala (SDI, portfolio investicije, krediti) i ekonomskog rasta. Istakli su da uticaj tokova kapitala na ekonomski rast zavisi od vrste kapitala, strukture ekonomije i globalnih trendova. Primjenom panel analize došli su do zaključka da SDI iz prethodnog perioda imaju snažan i statistički značajan uticaj na ekonomski rast kroz transfer novih tehnologija i znanja, dok je uticaj portfolio investicija slab i nestabilan. Takođe, rezultati njihovih istraživanja pokazuju da se efekti tokova kapitala mogu razlikovati u zavisnosti od perioda koji se posmatra, odnosno da li se radi o periodu prije, tokom ili nakon globalne finansijske krize. Smatraju da kratkoročni krediti nisu imali uticaj na rast u periodu prije finansijske krize, dok je nakon krize ovaj uticaj bio negativan. Autori su ukazali na to da portfolio investicije i krediti mogu pomoći zemljama u razvoju u finansiranju deficita tekućeg računa platnog bilansa.

Driffield i Jones (2013) ukazuju da SDI i doznake migranata mogu imati pozitivan uticaj na ekonomski rast, ali to u velikoj mjeri zavisi od pravnog okvira i zaštite investitora. Smatraju da institucije imaju značajnu ulogu u pogledu privlačenja stranog kapitala i podsticanja rasta. U ovom radu autori ističu značaj doznaka za ekonomski rast i skoro da ih izjednačavaju sa SDI. Ovo je napredak u odnosu na prethodna istraživanja koja su govorila o veoma ograničenom uticaju doznaka na ekonomski rast.

Nasuprot prethodnim istraživanjima, možemo izdvojiti studije koje govore o negativnoj korelisanosti između priliva stranog kapitala i ekonomskog rasta. Tako *Baiashvili i Gattini* (2020) analiziraju uticaj priliva SDI na ekonomski rast na uzorku od 111 zemalja, od razvijenih ekonomija do zemalja u razvoju i tržišta u nastajanju, u periodu 1980.-2014. godina, koristeći panel GMM. Zaključili su da benefiti zemalja od SDI zavise od različitih faktora i da nisu ravnomjerno raspoređeni među analiziranim zemljama. Smatraju da SDI – bez obzira na njihov nivo – ne utiču pozitivno na ekonomski rast u oko 20% zemalja, pri čemu zemlje sa bolje razvijenim institucijama pokazuju pozitivan uticaj SDI na rast.

Kinnalone (2017) analizira uticaj neto priliva stranog kapitala na rast realnog BDP po glavi stanovnika na osnovu analize panel podataka za 11 azijskih zemalja u periodu od 1990. do 2015. Rezultati istraživanja su pokazali da samo SDI imaju značajno pozitivan uticaj na realni BDP, dok portfolio investicije nisu imale značajan uticaj na rast realnog BDP. Utvrđeno je da kratkoročni tokovi kapitala, kao što su ostale investicije i krediti, imaju negativan uticaj na stopu rasta realnog BDP-a po glavi stanovnika.

Nyang`oro, O. (2017) je analizirao uticaj tokova kapitala na ekonomski rast u subsaharskoj Africi, koristeći sistem uopšteni metod momenata (System GMM) za ocjenu modela. Rezultati pokazuju da portfolio investicije imaju pozitivan efekat na ekonomski rast, dok su privatni kapital i dug negativno korelisani sa rastom. Takođe, ukupan priliv kapitala je negativno

korelisan sa ekonomskim rastom, što se objašnjava činjenicom da je većim dijelom pod negativnim uticajem ukupnog efekta spoljnog duga.

Stiglitz (2004) smatra da SDI ne moraju nužno da doprinose ekonomskom rastu, što u značajnoj mjeri zavisi od uspješnosti realizacije procesa privatizacije. U ovom radu autor ukazuje na to da finansijska integracija može imati negativne uticaje na rast, jer strane banke mogu smanjiti kreditiranje malih i srednjih preduzeća. Autor ističe da će se bogatstvo zemlje smanjiti ako se prihodi od privatizacije koriste za potrošnju umjesto za investicije i povećanje produktivnosti.

Mencinger (2003) je analizirao uticaj SDI na ekonomski rast osam zemalja u tranziciji (Češke, Estonije, Letonije, Litvanije, Poljske, Mađarske, Slovačke i Slovenije), za period 1994–2001. godina, i došao do zaključka da postoji negativna korelacija između SDI i ekonomskog rasta u sedam od ukupno osam analiziranih zemalja u posmatranom periodu (pozitivna je jedino u Litvaniji). Ovakav rezultat posljedica je karakteristika zemalja i načina na koji je izvršen proces privatizacije, što je rezultiralo značajnim rastom eksterne neravnoteže i spoljnog duga. Autor smatra da prihodi od privatizacije nisu bili usmjereni na povećanje produktivnosti i investicija, već su doprinijeli rastu potrošnje i deficita tekućeg računa. Takođe, SDI su bili usmjerene na sektor usluga, uglavnom trgovinu i bankarstvo, što nije doprinijelo povećanju produktivnosti u malim zemljama.

Levine i Carković (2002) su ukazali da SDI nemaju snažan pozitivan uticaj na ekonomski rast. Oni su ovu tvrdnju dokazali na uzorku od 72 zemlje za period 1960.-1995. godine primjenom dinamičkog uopštenog metoda momenata. Zanimljivo je da njihovi rezultati sugerišu da SDI imaju pozitivan uticaj samo ako se za kontrolne varijable uzmu inflacija ili veličina države, dok njihov uticaj nije statistički značaj ako se za kontrolne varijable uzmu otvorenost ili razvijenost finansijskih tržišta. Autori smatraju da SDI doprinose ekonomskom rastu samo u uslovima kada su finansijska tržišta dovoljno razvijena. Ovo su potvrdili i *Alfaro et al.* (2004) koji smatraju da slabije razvijena finansijska tržišta mogu ograničiti uticaj SDI na ekonomski rast, dok nasuprot tome uspješno funkcionisanje finansijskih tržišta doprinosi da SDI pozitivno utiču na ekonomski rast.

Kada govorimo o uticaju priliva kapitala na saldo tekućeg računa platnog bilansa, u literaturi još uvijek nema konsenzusa. *Naime, Alçın et al.* (2019) analiziraju uticaj kratkoročnih tokova kapitala i stranih direktnih investicija na deficit tekućeg računa platnog bilansa Turske koristeći kvartalne podatke za vremenski period 1998-2015. Ukazuju na pozitivan i statistički značajan uticaj stranih direktnih investicija na deficit tekućeg računa. Takođe, smatraju da kratkoročni tokovi kapitala imaju negativan uticaj na deficit tekućeg računa.

Kovačević (2017) ispituje vezu između priliva kapitala i deficita tekućeg računa na primjeru devet zemalja jugoistočne Evrope u periodu od 2000. do 2015. godine. Rezultati istraživanja ukazuju na pozitivnu korelisanost između deficita tekućeg računa platnog bilansa i priliva

stranog kapitala u formi SDI i doznaka. Naime, veliki priliv kapitala u obliku SDI i doznaka utiče na smanjenje deficita tekućeg računa.

Borio i Disyatat (2015) smatraju da zemlje imaju deficit tekućeg računa ako potrebe za investicijama premašuju sopstvene izvore. U ovom slučaju, domaćinstva i privreda se oslanjaju na međunarodna tržišta kapitala, što generiše deficit tekućeg računa i odražava strukturnu neusklađenost potrošnje i proizvodnje. Autori ukazuju da finansijska integracija zemalja utiče na brži rast domaće tražnje u odnosu na proizvodnju, što rezultira deficitom tekućeg računa.

Pored naučne zajednice, ovom temom su se bavile i međunarodne finansijske i druge organizacije.

Međunarodni monetarni fond –MMF (2016) u svojim izvještajima zagovara liberalizaciju tokova kapitala, jer smatra da zemlje imaju značajne koristi od priliva stranog kapitala u uslovima nedovoljne domaće akumulacije. MMF ukazuje da je potrebno da zemlje kreiraju preduslove kako bi se povećala efikasnost priliva kapitala (razvijenost i transparentnost finansijskih tržišta, snažan mikro i makroprudencioni nadzor i pravni okvir, transparentnost podataka i politika i sl.). Rezultati istraživanja MMF-a pokazuju da su veliki prilivi kapitala u zemljama generisali ubrzani rast BDP-a, ali je kasnije rast često značajno opadao. Povećanje priliva kapitala često je bilo korelisano sa apresijacijom deviznog kursa i deficitom tekućeg računa, ali postoje značajne razlike u pogledu iskustava zemalja zbog apresijacije koja je bila prisutna i prije i tokom povećanja priliva kapitala.

Banka za međunarodno poravnanje-BIS (2021) u svojoj studiji navodi da većina zemalja ima značajne koristi od priliva stranog kapitala i da se različitim ekonomskim politikama može efikasno upravljati rizicima koji postoje (mogu biti značajni u zavisnosti od karakteristika zemalja). Takođe, panel regresiona analiza u studiji je pokazala da je ekonomski rast na globalnom nivou postao značajan pokretač ukupnih tokova kapitala u analiziranim ekonomijama u razvoju. Na bazi prikupljenih dokaza, zaključuje se da priliv kapitala podstiče investicije, produktivnost i ekonomski rast. Rezultati istraživanja ukazuju da zemlje nemaju koristi samo od SDI, već su značajne i portfolio i ostale investicije (krediti) koje takođe doprinose povećanju investicija i produktivnosti.

UNCTAD (2019) u svojim izvještajima ukazuje da privatni tokovi kapitala postaju sve značajniji izvor finansiranja u zemljama u razvoju. Podaci pokazuju da se u periodu 1995.-2009. godina ukupan priliv privatnog kapitala u ovim zemljama povećao skoro pet puta, pri čemu je najveći rast ostvaren u periodu 2002.-2007. godina. Takođe, navodi se da u nekim zemljama strani kapital u potpunosti zamjenjuje domaći kapital kao izvor finansiranja, što ukazuje na visok stepen integrisanosti zemalja u razvoju u globalne ekonomske tokove. Ekonometrijsko istraživanje koje je sproveo sekretarijat UNCTAD-a za region Podсахarske Afrike (SSA) pokazuje da privatni kapital snažno doprinosi ekonomskom rastu. Ovo istraživanje je takođe

pokazalo da su neto prilivi stranog kapitala rasli po bržoj stopi od BDP-a, posebno kad se radi o dugoročnom investiranju.

Na osnovu analize prethodne literature možemo zaključiti da postoje brojna otvorena pitanja kada govorimo o korelisanosti priliva kapitala i ekonomskog rasta, odnosno deficita tekućeg računa platnog bilansa, i da je fokus istraživanja autora uglavnom bio na SDI, dok je veoma mali broj uzeo u obzir ostale izvore finansiranja. Prema našim saznanjima, za region evropskih zemalja u tranziciji ne postoji istraživanje za period 2002.-2021. koje analizira tokove SDI, portfolio investicije, kredite i doznake i njihov uticaj na ekonomski rast. Imajući prethodno u vidu, autor očekuje da će ovo istraživanje za evropske zemlje u tranziciji doprinijeti postojećoj literaturi, posebno uzimajući u obzir specifičnosti zemalja, kao i period koji se analizira, a za koji su karakteristične dvije velike krize, i to globalna finansijska krize i pandemija Covid-19.

Cilj i hipoteze

Osnovni cilj istraživanja jeste da se korišćenjem odgovarajuće ekonometrijske metodologije na sistematičan način ispita uticaj priliva kapitala na ekonomski rast i deficit tekućeg računa platnog bilansa na primjeru evropskih zemalja u tranziciji i daju relevantni odgovori na pitanja oko kojih još uvijek nema konsenzusa (Kose et al., 2006).

Razlike u pogledima na očekivani učinak priliva stranog kapitala na ekonomski rast mogu da proizilaze iz činjenice da su neki radovi fokusirani na kratkoročni učinak priliva kapitala, dok su drugi usredsređeni na dugi rok. Takođe, mnoge studije su fokusirane samo na strane direktne investicije, dok se zanemaruju ostali oblici kapitala. Empirijske studije često zanemaruju činjenicu da je kretanje kapitala kontinuirani proces koji je dinamičan i stoga nije moguće donijeti konačan zaključak, kao i da priliv stranog kapitala u formi portfolio investicija, kredita i doznaka može biti značajan kod analiziranja uticaja priliva kapitala na ekonomski rast. Takođe, specifičnosti pojedinih zemalja dolaze do izražaja u različitim fazama njihovog ekonomskog razvoja i međunarodne integracije, te je stoga za očekivati da bi uticaj pojedinih varijabli na ekonomski rast bio drugačiji ako bi se ovo istraživanje sprovedo na nivou pojedinačnih zemalja. Otvorenost ekonomije, liberalizacija tokova kapitala i priliv stranog kapitala, kako je dokazano u pregledu literature, imaju pozitivan uticaj na ekonomski rast, ali je ovo pitanje potrebno dodatno istražiti imajuću u vidu specifičnosti pojedinih zemalja i grupa zemalja.

Osnovno istraživačko pitanje ove doktorske disertacije jeste da li priliv stranog kapitala pozitivno utiče na ekonomski rast evropskih zemalja u tranziciji mjereno BDP-om. Stoga na osnovu prethodno navedenog cilja mogu se definisati sljedeći podciljevi:

- Sistematizacija teorijsko-hipotetičke osnove dosadašnjih istraživanja na temu značaja priliva stranog kapitala za ekonomski rast.
- Ispitati uticaj priliva stranog kapitala u formi stranih direktnih investicija, portfolio, ostalih investicija-kredita i doznaka na ekonomski rast, na primjeru novih zemalja članica zemalja EU i Zapadnog Balkana, što predstavlja doprinos postojećoj

literaturi ekonomskog rasta u ovim zemljama.

- Ispitati koji od navedenih oblika priliva stranog kapitala je efikasniji za ekonomski rast izabranih zemalja, imajući u vidu njihove specifičnosti.
- Analizirati uticaj priliva stranog kapitala na eksternu poziciju zemlje, odnosno saldo tekućeg računa platnog bilansa. Da li je priliv kapitala korišćen za finansiranje deficita tekućeg računa ili povećanje deviznih rezervi zemlje?
- Na osnovu rezultata sprovedenog ekonometrijskog istraživanja formulisati validne ekonomske zaključke i kreirati preporuke za donosioce odluka u zemljama u tranziciji koje će omogućiti optimalno iskorišćavanje priliva stranog kapitala u funkciji ekonomskog razvoja, kao i spriječiti ili smanjiti negativne posljedice povezane sa velikim talasom priliva stranog kapitala ili iznenadnog „sudden stop-a”.

Cilj ovog rada je ne samo da se teorijski objasni uticaj priliva stranog kapitala na ekonomski rast, već i da se primijene kvantitativne analize s ciljem izvođenja dokaza da priliv stranog kapitala doprinosi ekonomskom rastu. Autor je svjestan činjenice da na ekonomski rast utiču mnogi faktori, ali će se u ovom radu fokusirati samo na uticaj priliva stranog kapitala sa ciljem da ukaže na neka nova saznanja ili provjerom nekih prethodnih empirijskih zaključaka doprinese postojećim istraživanjima.

Pored navedenog, cilj istraživanja jeste i da se provjeri istinitost sledećih istraživačkih hipoteza:

H1: Priliv stranog kapitala u zemljama u tranziciji ima pozitivan i statistički značajan uticaj na ekonomski rast mjeren BDP-om.

Očekivana pretpostavka je da priliv stranog kapitala ima dugoročan pozitivan uticaj na ekonomski rast zemalja, što su potvrdila brojna istraživanja (Dinh (2019), Combes (2016), Aizenman et al. (2013)). Međutim, ovo pitanje je potrebno dodatno i detaljnije istražiti uzimajući u obzir posljednje aktuelne okolnosti u kojima su se našle zemlje nove članice EU i Zapadnog Balkana, imajući u vidu dvije velike krize na globalnom nivou: svjetsku finansijsku krizu i pandemiju Covid-19. Neoklasična teorija ekonomskog rasta Robert Solow-a i Swan-a (1956), poznata kao Solovljev model egzogenog rasta, govori o akumulaciji fizičkog kapitala (investicija) kao pokretača ekonomskog rasta. Takođe, kejnzijanska teorija ekonomskog rasta tvrdi da ekonomski rast zavisi od štednje i kapitala. Evidentno je da je priliv stranog kapitala u evropskim zemljama u tranziciji omogućio transformaciju planskih u tržišne privrede i integraciju u globalne ekonomske tokove. Međutim, zemlje moraju obezbijediti dodatni priliv kapitala iz inostranstva usljed nedovoljne akumulacije domaćeg kapitala i štednje kojim bi se ubrzao privredni rast i razvoj. Ova hipoteza biće testirana u empirijskom dijelu istraživanja kreiranjem ekonometrijskog modela primjenom analize regresionog panel modela.

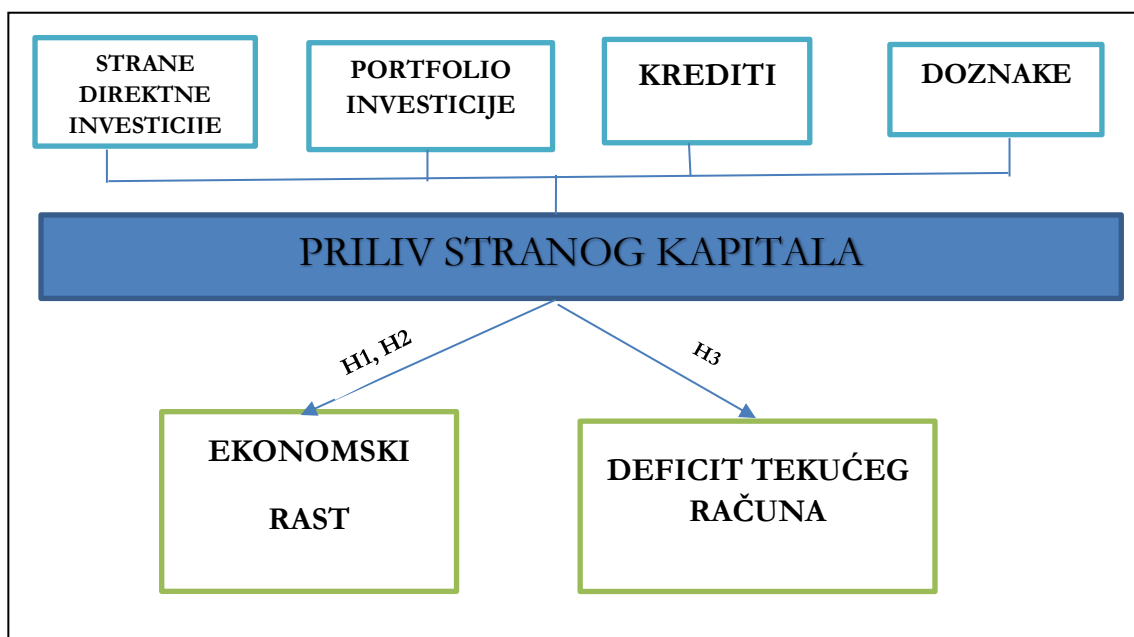
H2: Strane direktne investicije, krediti i doznake pozitivno utiču na bruto domaći proizvod, dok portfolio investicije nemaju značajan uticaj na BDP.

Ova hipoteza ima za cilj da ispita efikasnost pojedinih oblika kapitala u podsticanju (promovisanju) rasta. Pretpostavka je da SDI mogu ubrzati ekonomski rast ne samo kroz akumulaciju kapitala, već i kroz podsticanje tehnoloških promjena i investicije u ljudski kapital (Komarov (2021)). Za preostala dva oblika kapitala, portfolio investicije i kredite, karakteristično je da su manje stabilni tokovi kapitala i uglavnom predstavljaju dužnička ulaganja (Sugozu (2022), Mlambo (2022), Tsaurai (2017)). Brojna istraživanja ukazuju na statistički značajan i pozitivan uticaj doznaka iz inostranstva na ekonomski rast (Karmakar (2022), Ratha (2019), Meyera et al. (2017), Goshin (2014), Cismas et al. (2009)), što posebno dolazi do izražaja tokom i nakon ekonomskih kriza kada se bilježe povećani prilivi doznaka koje šalju migranti. Imajući u vidu da se radi o transferima između fizičkih lica, doznake doprinose povećanju potrošnje domaćinstava (Aggarwal et al., 2011). Očekuje se da priliv SDI i doznaka ima značajan uticaj na rast BDP-a, što je u skladu sa ekonomskom teorijom o pozitivnom uticaju priliva SDI na privredni rast (Romer, 1993). Primjenom regresione analize panel podataka biće ispitana hipoteza o korelisanosti između različitih oblika tokova stranog kapitala i ekonomskog rasta, sa posebnim akcentom na period prije i nakon globalne finansijske krize.

H3: Strane direktne investicije, krediti i portfolio investicije utiču na kreiranje deficita tekućeg računa, dok su doznake pozitivno korelisane sa saldonom tekućeg računa.

Otvaranje privrede, liberalizacija tokova kapitala i visok priliv stranog kapitala u evropskim zemljama u tranziciji su faktori koji su u velikoj mjeri uticali na saldo tekućeg računa platnog bilansa (Borio et al. (2015)). Zemlje u tranziciji su prošle kroz značajne strukturne reforme koje su doprinijele rastu eksterne neravnoteže. Naime, priliv stranog kapitala je u velikoj mjeri doprinio rastu domaće tražnje (potrošnje i investicione tražnje), koja nije mogla biti zadovoljena na domaćem tržištu, što je rezultiralo povećanjem deficita tekućeg računa (Mazzocchi et al. (2019)). Tome je doprinijela i nepovoljna sektorska distribucija u kojoj dominiraju investicije u uslužnom sektoru (trgovina, nekretnine, finansije), koje ne utiču na povećanje izvoza roba i smanjenje spoljnotrgovinskog deficita (Kovačević (2017)). Na drugoj strani priliv doznaka iz inostranstva pozitivno je korelisan sa tekućim računom platnog bilansa, jer predstavlja dodatni kapital koji doprinosi održivosti deficita tekućeg računa (Chitgupi, A. (2019), Hassan et al. (2016), Buch, (2010)). Testiranjem ove hipoteze provjeriće se uticaj različitih oblika priliva kapitala na tekući račun platnog bilansa u analiziranim zemljama. Ova hipoteza biće dokazana kroz empirijsko istraživanje, kreiranjem ekonometrijskog modela i sprovođenjem odgovarajućih ekonometrijskih testova.

Grafik 1: Istraživački model

Izvor: Izrada autora

Materijali, metode i plan istraživanja

S obzirom na definisanost predmeta i cilja istraživanja, u procesu izrade doktorske disertacije korišćiće se metodološki postupci koji su prikladni za datu oblast istraživanja i koji obezbjeđuju pouzdanost rezultata i generalizaciju zaključaka. Doktorska disertacija sadrži teorijsko i empirijsko istraživanje. Postupak rada na doktorskoj disertaciji biće podijeljen u tri faze.

Tokom prve faze istraživanja, koja je teorijskog karaktera, veliki značaj ima dokumentaciona osnova koja će autoru omogućiti da putem savremene domaće i inostrane literature i predviđanja koja se tiču ove teme sagleda naučno nasleđe, pretpostavke koje se koriste za objašnjavanje ekonomskih pojava, naučnih saznanja i teorija u ovoj oblasti. Poštovaće se principi sistematičnosti i kritičnosti kako bi se proizvela nova naučno relevantna informacija.

U drugoj fazi istraživanje će se u velikoj mjeri zasnivati na primjeni metode analize i sinteze u cilju raščlanjivanja i povezivanja činjenica formiranih na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka. U disertaciji će biti primijenjen deskriptivni statistički metod za analizu uticaja priliva stranog kapitala na ekonomski rast i eksternu poziciju zemalja EU i Zapadnog Balkana, kao i metod komparativne analize, radi poređenja kauzalnosti priliva stranog kapitala i ekonomskog rasta u analiziranim zemljama. U procesu prikupljanja istraživačkih podataka autor će koristiti tzv. desk metodu. Takođe, kao instrumente proučavanja problema korišćiće raspoložive podatke iz empirije koji će mu pomoći, uz teorijski aspekt, da na kraju donese zaključak. Za mjerenje ekonomskih i logičnih pretpostavki korišćiće se metode indukcije i dedukcije. Komparativna metoda korišćiće se prilikom upoređivanja priliva stranog kapitala između dvije grupe zemalja:

novih članica EU i zemalja Zapadnog Balkana sa ciljem da se ispituju sličnosti i razlike u pogledu obima i strukture priliva stranog kapitala i uticaja na ekonomski rast.

U trećoj, završnoj, fazi istraživanja koja je empirijskog karaktera, akcenat će biti na prikupljanju relevantnih statističkih podataka i kreiranju adekvatnog ekonometrijskog modela kako bi se, uz pomoć programske (softverske) podrške, ispitala korelisanost između priliva stranog kapitala i ekonomskog rasta, odnosno eksterne pozicije analiziranih zemalja. Panel regresija je najčešće korišćeni metodološki pristup u ocjeni faktora koja utiču na ekonomski rast. Primjenom Hausman, Brojš Pagan LM (Breusch-Pagan) i F testa utvrdiće se koja će vrsta panel regresione analize biti primijenjena: model sa fiksnim efektima (Fixed Effect Model-FEM), model sa slučajnim efektima (Random Effects Model-REM), uopšteni metod momenta (Generalized method of moments-GMM) ili Error Components Model (ECM). U analizi će biti korišćen uzorak panel podataka za izabrane zemlje u tranziciji za periodu 2002.-2021. godina, pri čemu će se koristiti godišnji podaci. Vremenski period za koji se vrši istraživanje determinisan je dostupnošću i uporedivošću podataka, dok objektivno ograničenje istraživanja predstavljaju relativno kratke vremenske serije podataka.

Tokom ekonometrijske analize za specifikaciju i ocjenu modela koristiće se ekonometrijske tehnike, kao što su: testovi specifikacije (ocjena stacionarnosti serije, provjera prisustva autokorelacije, heteroskedastičnosti i drugi), kointegraciona analiza i sl. Primjena pomenutih modela i tehnika omogućiće donošenje validnih ekonomskih zaključaka.

Ekonometrijski modeli koji će se koristiti da bi se procijenili efekti različitih oblika kapitala na ekonomski rast i eksternu poziciju zemlje, predstavljeni su sljedećim jednačinama:

1. $GDP\_growth_{it} = \alpha_0 + \beta_{11}GDP\_growth_{i,t-1} + \beta_{12}Total\_inflows_{it} + \beta_{13}Fcrisis_{it} + \beta_{14}Covid_{it} + \varepsilon_{it}$
2. $GDP\_growth_{it} = \alpha_0 + \beta_{21}GDP\_growth_{i,t-1} + \beta_{22}FDI_{it} + \beta_{23}FPI_{it} + \beta_{24}FLOAN_{it} + \beta_{25}REMT_{it} + \beta_{26}Fcrisis_{it} + \beta_{27}Covid_{it} + \varepsilon_{it}$
3. $CAB = \alpha_0 + \beta_{31}Total\_inflows_{it} + \beta_{32}Fcrisis_{it} + \beta_{33}Covid_{it} + \varepsilon_{it}$
4. $CAB_{it} = \alpha_0 + \beta_{41}FDI_{it} + \beta_{42}FPI_{it} + \beta_{43}FLOAN_{it} + \beta_{44}REMT_{it} + \beta_{45}Fcrisis_{it} + \beta_{46}Covid_{it} + \varepsilon_{it}$

gdje se GDP_growth odnosi na stopu ekonomskog rasta, Total_inflows predstavlja ukupan priliv kapitala (koji uključuje zbir neto priliva stranih direktnih i portfolio investicija, kredite i doznake), FDI predstavlja neto priliv stranih direktnih investicija, FPI je oznaka za neto priliv portfolio investicija, FLOAN se odnosi na neto priliv finansijskih kredita, REMIT se odnosi na ukupan priliv doznaka iz inostranstva, CAB saldo tekućeg računa platnog bilansa. U modelu se nalaze i dvije vještačke (dummy) varijable koje označavaju krizne periode, i to: period globalne finansijske krize Fcrisis (koja uzima vrijednost 1 za godine 2008-2009) i period pandemije koronavirusa- Covid (koja uzima vrijednost 1 za period 2020-2021).

Za korelacionu i regresionu analizu koristiće se posebni softverski paketi: EViews i Stata, a na izvor podataka su statističke baze: Međunarodnog monetarnog fonda (World Economic Outlook), Eurostata (European Statistics), Bečkog instituta, UNCTAD-a, Svjetske banke (World Development Indicator Database), centralnih banaka i zavoda za statistiku analiziranih zemalja.

Dokumentacionu osnovu istraživanja čine:

- Relevantna domaća i inostrana literatura i časopisi, objavljena istraživanja i internet stranice.
- Dokumentacija i baza podataka Centralne banke Crne Gore za statistiku eksternog sektora.
- Dokumentacija i publikacije drugih centralnih banaka i zavoda za statistiku analiziranih zemalja.
- Izveštaji i publikacije Međunarodnog monetarnog fonda, Svjetske banke, Evropske centralne banke, Evropske banke za obnovu i razvoj, UNCTAD-a, Bečkog instituta za međunarodne studije, kao i zvaničnog proizvođača statistike za Evropsku uniju – Eurostat-a.
- Pored stručne, domaće i strane literature i izvora podataka sa Interneta, ostali izvori podataka neophodni za istraživanje dobiće se pregledom: strategija i akcionih planova, makroekonomskih serija podataka i analizama ekonomske politike, dokumenata relevantnih ministarstava i drugih vladinih tijela analiziranih zemalja u tranziciji.

Prikupljanje podataka realizuje se korišćenjem dostupnih baza podataka i literature, kao i pretraživanjem Internet stranica.

Očekivani naučni doprinos

Glavni naučni doprinos doktorske disertacije jeste detaljna teorijska i empirijska analiza makroekonomske veze i efekata tokova kapitala na ekonomski rast i saldo tekućeg računa evropskih zemalja u tranziciji. Pregledom literature može se konstatovati da ne postoji teoretski i empirijski konsenzus o prilivu stranog kapitala kao faktoru ekonomskog rasta. U disertaciji je fokus na pitanja da li priliv kapitala doprinosi ekonomskom rastu, odnosno deficitu tekućeg računa, i da li se ovi efekti razlikuju u zemljama novim članicama EU i Zapadnog Balkana, što predstavlja doprinos ekonomskoj debati iz ove oblasti.

Korišćenjem prethodno navedenih naučno-istraživačkih metoda, analiziraće se i kvantifikovati uticaj pojedinačnih oblika priliva kapitala na rast bruto domaćeg proizvoda i deficita tekućeg računa platnog bilansa. Stoga očekivani doprinosi disertacije su sledeći:

- Donosi nove rezultate u empirijskoj literaturi o uticaju priliva kapitala na ekonomski rast i deficit tekućeg računa, na primeru zemalja novih članica EU i Zapadnog Balkana, čime se upotpunjuje istraživački jaz u postojećoj teoriji i empirijskim istraživanjima.
- Daje dodatni naučni doprinos koji se ogleda u primjeni panel regresione analize pri traženju odgovora na pitanje o korelisanosti priliva stranog kapitala i ekonomskog rasta, odnosno deficita tekućeg računa, u uslovima globalne finansijske krize i pandemije Covid-19.

- Dobijeni rezultati mogu poslužiti donosiocima odluka u kreiranju politika i podsticajnih mjera u cilju ubrzanja ekonomskog rasta i smanjanja neravnoteže na tekućem računu platnog bilansa.
- Rezultati istraživanja će biti od posebnog interesa u zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u EU, koje će moći da na iskustvima sadašnjih članica prepoznaju potencijale različitih oblika stranog kapitala, koji dovode do više stope ekonomskog rasta. Primjenom navedenih metoda, biće moguće formulisanje validnih ekonomskih zaključaka i preporuka kreatorima ekonomskih politika u analiziranim zemljama.

S obzirom da se zemlje obuhvaćene istraživanjem nalaze na različitom nivou razvijenosti, uticaji različitih oblika kapitala na ekonomski rast se mogu manifestovati na različite načine. S tim u vezi, za očekivati je da bi uticaji pojedinih oblika kapitala na ekonomski rast bili drugačiji ako bi se ova analiza sprovela na nivou pojedinih zemalja, što bi moglo biti predmet posebnog istraživanja.

Takođe, važno je istaći da je ovo prvo istraživanje u ovom obimu, prema saznanjima autora, navedene problematike, koje će biti realizovano u Crnoj Gori, kao tranzicionoj zemlji, što je njegov poseban doprinos. Većina postojeće literature je uglavnom na engleskom jeziku i ne tiče se konkretno Crne Gore i zemalja regiona, tako da autor svojim istraživanjem želi ovu problematiku da približi domaćoj i regionalnoj naučnoj javnosti. Cilj autora je da rezultatima dobijenim na osnovu empirijskog istraživanja, na osnovu raspoloživih teorijskih koncepata, da svoj naučni doprinos u ovoj oblasti.

Spisak objavljenih radova kandidata

- Mirjana Đuranović, *Mr Mira Radumović* (2011), Analiza efekata turizma na BDP, zaposlenost i platni bilans Crne Gore, radna studija br. 20, Centralna banka Crne Gore
- Nikola Fabris, Boris Kilibarda, Mr Zorica Kalezić, *Mr Mira Radumović*, Maja Rakočević (2008), Strane direktne investicije kao pokretač privrednog razvoja Crne Gore, objavljeno u monografiji "Aktuelna pitanja crnogorske ekonomije" redaktor Fabris, N. Centralna banka Crne Gore
- Dr Nikola Fabris, Boris Kilibarda, *Mr Mira Radumović* (2010), Analiza statistike spoljne trgovine Crne Gore po opštem i specijalnom sistemu trgovine, radna studija br. 18, Centralna banka Crne Gore
- *Mr Mira Radumović* (2010), Odluka o vođenju posebne evidencije o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom i dostavljanje podataka o tim poslovima CBCG, časopis "Računovodstvo, revizija i finansije", Institut računovođa i revizora Crne Gore, 2010. Godina.
- *Mira Radumović* (2005), Tokovi razvoja turizma u Crnoj Gori, Ekonomski fakultet, Preduzetnička ekonomija ISSN: 1451-6659.- Vol. VIII, str. 263-272

Popis literature

1. Aberra, S. (2013), Remittance and the source of growth, *Applied Economic Letters*, 2013, Vol. 20, 572-580.
2. Adeniyi, O., Omisakin, O., Egwaikhide, F. O., & Oyinlola, A. (2012), Foreign Direct Investment, Economic Growth and Financial Sector Development in Small Open Developing Economies, *Economic Analysis and Policy*, 42(1):105-127.
3. Agbloyor, E.K., Abor, J.Y., Adjasi, C.K., Yawson, A. (2014), Private capital flows and economic growth in Africa: The role of domestic financial markets, *International Financial Markets, Institutions & Money*, 30, 137–152.
4. Aggarwal, R., Demirguc-Kunt, A., Soledad Martínez Pería, M. (2011), Do remittances promote financial development?, *Journal of Development Economics*, 2011, vol. 96, issue 2, 255-264.
5. Ahmed, S., Zlate, A. (2014), Capital flows to emerging market economies: A brave new world?, *Journal of International Money and Finance*, Vol. 48, pp. 221- 248.
6. Aizenman, J. and Sushko, V. (2011), Capital flow types, external financing needs, and industrial growth: 99 countries, 1991-2007, Working Paper 17228, National Bureau of Economic Research.
7. Aizenman, J., Jinjark, Y., Park, D. (2013), Capital flows and economic growth in the era of financial integration and crisis, *Open Economies Review*, 24(3), 371–396.
8. Alçin, S., Gümüsoğlu, N.C. (2019), The impact of capital flows on current account deficit for Turkey, *Journal of Life Economics*, Volume 6, Issue 1, pp. 21-34.
9. Alfaro, L. (2003), Foreign Direct Investment and Growth: Does the Sector Matter?, Harvard Business School Working Papers.
10. Alfaro, L., Chanda A., Kalemli-Ozcan, S., Sayek S. (2004), FDI and Economic growth: The role of local financial market, *Journal of International Economics*, 64 (1): 89-112.
11. Alfaro, L., Chanda, A., Kalemli-Ozcan, S. and Sadik, A. (2006), How Does Foreign Direct Investment Promote Economic Growth? Exploring the Effects of Financial Markets on Linkages, Harvard Business School Working Papers, 07-013.
12. Alfaro, Laura, Sebnem Kalemli-Ozcan and Vadym Volosovych (2008), Why Doesn't Capital Flow from Rich to Poor Countries? An Empirical Investigation, *The Review of Economics and Statistics*, MIT Press, Vol. 90(2): 347-368,
13. Apergis, N., Lyroudi, K., Vamvakidis, A. (2008), The relationship between foreign direct investment and economic growth: evidence from transition countries. *Transition Studies Review*, 15(1): 37-51.
14. Audu, N., Udejaja, E.A. (2022), Asymmetric Effect of External Debt and Foreign Capital Flows on Economic Growth: New Evidence from Nigeria, *Athens Journal of Business & Economics* 2022, 9: 1-23 .
15. Baiashvili, T., Gattini, L. (2020), Impact of FDI on economic growth: The role of country income levels and institutional strength, European Investment Bank, Working Paper 2020/02.
16. Bajra, U.Q. (2021), The Interactive Effects of Remittances on Economic Growth in Western Balkan Countries, *Journal of Business Economics and Management*, 22 (3), 757-775.
17. Bank for International Settlements (2021), Changing patterns of capital flows, CGFS Papers, No 66.
18. Beckmann, J., Czudaj, R. (2017), Capital flows and GDP in emerging economies and the role of global spillovers, *Journal of Economic Behavior & Organization*, Volume 142.
19. Benigno, G., Converse, N., Fornaro, L. (2015), Large capital inflows, sectoral allocation, and economic performance, *Journal of International Money and Finance*, 55, 60-87.

20. Benmamoun, M. And Lehnert, K. (2013), Financing Growth: Comparing the effects of FDI, ODA and International Remittances, *Journal of Economic Development*, Vol. 38 (2): 43-65
21. Bhattacharya, M. (2010), Casual nexus between trade, FDI and Economic Growth: Evidence from India, *Paradigm*, Vol. XIV, No. 1: 12-23.
22. Bhattarai, K., Ghatak, S. (2010), FDI, investment and growth in OECD countries, U.K. Faculty of Arts and Social Sciences, Kingston University.
23. Bluedorn, J., Duttagupta, R., Guajardo, J., and Topalova, P. (2013), Capital Flows are Fickle: Anytime, Anywhere, *IMF Working Paper* 13/183.
24. Bordo, M.D., Meissner, C.M., and Stuckler, D. (2010), Foreign currency debt, financial crises and economic growth: A long-run view, *Journal of International Money and Finance*, 29(4): 642–665.
25. Borio, C., Disyatat, P. (2015), Capital flows and the current account: Taking financing (more) seriously, *BIS Working Papers*, No 525.
26. Broner, F., Didier, T., Erce, A., and Schmukler, S. L. (2013). Gross capital flows: Dynamics and crises, *Journal of Monetary Economics* 60(1):113-133.
27. Bruno, R.L., Campos, N. F, Estrin, S. (2021), The Effect on Foreign Direct Investment of Membership in the European Union, *Journal of Common Market Studies*, Volume 59. Number 4. pp. 802–821.
28. Bucevska, V. (2022), Impact of remittances on economic growth: empirical evidence from South-East European countries, *South East European Journal of Economics and Business*, Volume 17 (1) 2022, 79-94
29. Buch, C. M. and A. Kuckulenz (2010), Worker Remittances and Capital Flows to Developing Countries, *International Migration*, 48, 5, 89–117.
30. Calderón, C., and M. Kubota, (2012), Gross inflows gone wild: gross capital inflows, credit booms and crises, *The World Bank Policy Research Working Paper* no. 6270.
31. Cardarelli, R., S. Elekdag, and M.A. Kose (2010), Capital inflows: Macroeconomic implications and policy responses, *Economic Systems* 34(4), 333–356.
32. Carkovic M., Levine R., (2002), *Does Foreign Direct Investment Accelerate Economic Growth?*, Institute of International Economics Press, Washington DC: 195-221;
33. Chitgupi, A. (2019), Sustainability of India's current account deficit: role of remittance inflows and software services exports, *The Institute for Social and Economic Change*, Bangalore.
34. Choong, C.K., Baharumshah, A.Z., Yusop, Z., Habibullah, M.S. (2010), Private capital flows, stock market and economic growth in developed and developing countries: A comparative analysis, *Japan and the World Economy*, 22, 107–117.
35. Chowdhury, M. (2016), Financial development, remittances and economic growth: Evidence using a dynamic panel estimation. *Journal of Applied Economic Research*, 10, 35-54.
36. Coeurdacier, N., Santis, R. D., Aviat, A. (2009), Cross-Border Mergers and Acquisitions and European Integration. *Economic Policy*, 24(57):56–106.
37. Combes, J. L., Kinda, T., Ouedraogo, R., Plane, P. (2016), Does it Pour When it Rains? Capital Flows and Economic Growth in Developing Countries, Working paper, Fondation pour les Études et Recherches sur le Développement International.
38. Combes, J-L., Kinda, T., Ouedraogo, R., Plane, P (2019), Financial Flows and Economic Development in Developing Countries, *Economic Modelling*, 83, 195.
39. Comes, C. A., Bunduchi, E., Vasile, V., Stefan, D. (2018), The Impact of Foreign Direct Investments and Remittances on Economic Growth: A Case Study in Central and Eastern Europe, *Sustainability* 2018, 10.

40. Contessi, S., Pierangelo De P., Johanna L. F. (2013), The Cyclical Properties of Disaggregated Capital Flows, *Journal of International Money and Finance* 32(1) (February): 528-55.
41. Dabla-Norris, E., J. Honda, A. Lahreche, G. Verdier (2010), FDI Flows to Low-Income Countries: Global Drivers and Growth Implications, IMF Working Paper No. 10/132.
42. David Sondermann, Isabel Vansteenkiste (2019), Did the euro change the nature of FDI flows among member states?, Working Paper Series, European Central Bank, No 2275.
43. Davis, S. J. (2015), The macroeconomic effects of debt-and equity-based capital inflows, *Journal of Macroeconomics*, 46, 81-95.
44. De Mello, L. (1999), Foreign Direct Investment-Led Growth: Evidence from Time Series and Panel Data, *Oxford Economic Articles*, Vol. 51:133-151.
45. De Mello, L. R. (1997), Foreign direct investment in developing countries and growth: A selective survey, *Journal of Development Studies*: 1-34.
46. De Vita and Kyaw (2009), Growth Effect of FDI and Portfolio Investment Flows to Developing Countries: A disaggregated Analysis by Income levels, *Applied Economic Letters*, 16, vol. 3: 227-283.
47. Derado, D. (2013), Determinants of FDI in Transition Countries and Estimation of the Potential Level of Croatian FDI, *Financial Theory and Practice*, 37(3): 227-258.
48. Dinh, T. T.-H., Vo, D. H., Vo, A., Nguyen, T. C. (2019), Foreign direct investment and economic growth in the short run and long run: Empirical evidence from developing countries, *Journal of Risk and Financial Management* 12(4), 176.
49. Dragutinović, D., Filipović, M., Cvetanović, S. (2014), *Teorija privrednog rasta i razvoja*, Beograd, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu.
50. Drahokoupil, J. (2009), *Globalization and the state in central and Eastern Europe: the politics of foreign direct investment*, London: Routledge.
51. Driffield, N., Jones, C. (2013) Impact of FDI, ODA and Migrant Remittances on Economic Growth in Developing Countries: A Systems Approach. *European Journal of Development Research*, 25, 173-196.
52. Fabris, N., Kilibarda, B., Kalezić, Z., Radunović, M., Rakočević, Maja (2008), Strane direktne investicije kao pokretač privrednog razvoja Crne Gore, Centralna banka Crne Gore.
53. Forbes, K.J., and F.E. Warnock (2012), Debt- and equity-led capital flow episodes, NBER Working Papers 18329.
54. Ghatak, A., Halicioglu, F., (2007). Foreign direct investment and economic growth: some evidence from across the World, *Global Business and Economics Review*, 9(4): 381-94.
55. Ghosh, A., Goretti, M., Joshi, B., Ramakrishnan, U., Thomas, A., Zalduendo, J. (2008) Capital inflows and balance of payments pressures: Tailoring policy responses in EMEs. in: ZZZZ IMF Policy discussion, IMF, paper PDP/08/2.
56. Gorodnichenko, Y., Svejnar, J., & Terrell, K. (2014), When does FDI have positive spillovers evidence from 17 transition market economies, *Journal of Comparative Economics*, 42(4): 954-969.
57. Goschin, Z. (2014), Remittances as an Economic Development Factor: Empirical Evidence from the CEE Countries, *Procedia Economics and Finance* 10: 54-60.
58. Gourinchas, P. O., Jeanne, O. (2013), Capital Flows to Developing Countries: The Allocation Puzzle, *Review of Economic Studies*, Oxford University Press, Vol. 80(4):1484-1515.
59. Haller, A., Butnaru, R., Butnaru, G. I. (2018), International Migrant Remittances in the Context of Economic and Social Sustainable Development. A Comparative Study of Romania-Bulgaria.

60. Hassan, G. M., Holmes M. J. (2016), Do Remittances Facilitate a Sustainable Current Account? *The World Economy*, 39.
61. Hegerty, S.W. (2009), Capital flows to transition economies: what is the role of external shocks?, *Economics Bulletin, AccessEcon*, Vol. 29, No. 2:1345–1358.
62. Institute of International Finance (2010), *Capital flows to emerging market economies*, Washington, DC.
63. International Monetary Fund (2009), *Balance of Payments and International Investment Position Manual, Sixth Edition (BPM6)*.
64. International Monetary Fund (2012), *The Liberalization and Management of Capital Flows: An Institutional View*.
65. International Monetary Fund (2016), *Capital Flows-Review of Experience with the Institutional View*.
66. International Monetary Fund (2016), *World Economic Outlook, April 2016: "Understanding the Slowdown in Capital Flows to Emerging Markets," Chapter 2, pp. 63–98*.
67. International Monetary Fund (2019), *Montenegro, IMF Country Report No. 19/293*.
68. International Monetary Fund (2021), *World Economic Outlook: Focus on Transition Economies*, Washington, DC.
69. Jilenga, M., Helen, X., Igor, M. (2016), The impact of external debt and FDI on economic growth: Empirical evidence from Tanzania, *International Journal of Financial Research*, 7(2), 154-162.
70. Josef, C. B., Tomsik, V. (2009), The Foreign Direct Investment Life Cycle: Evidence of Macroeconomics Effects from Transition Countries, *Emerging Market Finance and Trade*, Vol. 45, No. 3: 5-20.
71. Jushi, E., Hysa, E., Cela, A., Panait, M., Catalin, M., (2021) Financing Growth through Remittances and Foreign Direct Investment: Evidences from Balkan Countries. *Journal of Risk and Financial Management*.
72. Kajtazi, K., Fetai, B.T. (2022), Does the Remittances Generate Economic Growth in the South East European Countries, *Scientific Annals of economics and Business*, 69 (1), 57-67.
73. Karmakar, A.K, Majumder, S., Ray., S.K. (2022), Remittances flow to India and its impact on growth over three decades since 1991, *The Business and Management Review*, Volume 13 Number 2.
74. Kinnalane, P. (2017), Impacts of Foreign Capital Inflows on Economic Growth in 6 ASEAN Countries: A Panel Data Analysis, *International Journal of Management, Accounting and Economics*, Vol. 4, No. 5.
75. Kohpaiboon, A., Jongwanich, J. (2019), Workers' Remittances, Capital Inflows, and Economic Growth in Developing Asia and the Pacific, *Journal of East Asian Economic Association*.
76. Komarov, E., (2021), *Capital Flows and Endogenous Growth*, CER-ETH – Center of Economic Research at ETH Zurich.
77. Kose, M. A., Prasad, E.S., and Terrones, M.E. (2009), Does openness to international financial flows raise productivity growth?, *Journal of International Money and Finance*, 28.
78. Kovačević, R. (2017), Current account determinants in Southeast European (SEE), *Zbornik radova Ekonomski fakultet Rijeka*, Vol. , No. 2, 391-424.
79. Kyaw, S., Macdonald, R. (2009), Capital Flows and Growth in Developing Countries: A Dynamic Panel Data Analysis, *Oxford Development Studies* 37(2): 101-122.
80. Lane, P., Milesi-Ferretti, G. M. (2006), *Capital Flows to Central and Eastern Europe*, IMF Working Paper No. 06/188, Washington.

81. Lane, P., Milesi-Ferretti, J.-M. (2017). International Financial Integration in the Aftermath of the Global Financial Crisis. IMF Working Paper, WP/17/115:53.
82. Liang, C., Shah, S., Bifei, T. (2021), The Role of FDI Inflow in Economic Growth: Evidence from Developing Countries, Journal of Advanced Research in Economics and Administrative Sciences, Vol 2, Issue 1.
83. Lipsey, R.E. (2006), Measuring the Impacts of FDI in Central and Eastern Europe, NBER Working Paper 12808, Cambridge.
84. Mazzocchi, R., Tamborini, R. (2019), Current Account Imbalances and the Euro Area: Alternative Views, EconPol, Working Paper, No. 27, Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich, Munich.
85. Mencinger, J. (2003), Does Foreign Investment Always Enhance Economic Growth?, Kyklos, International Review for Social Sciences, vol. 56-2003- No. 4.
86. Mike Wickens (2010), Macroeconomic Theory: A Dynamic General Equilibrium Approach, University of New York, Princeton University Press, Princeton and Oxford.
87. Mileva, E. (2008), The Impact of Capital Flows on Domestic Investment in Transition Economies, European Central Bank, Working Paper. No. 871.
88. Mlambo, C. (2022), The impact of international portfolio investment on economic growth: the case of selected African states, Financial and Economic Studies, Vol. 11 No. 10.
89. Mowlaei, M. (2018), The impact of foreign capital inflows on economic growth on selected African countries, African Journal of Economic and Management Studies, 9(4): 523-536.
90. Murinde, V. (2012), Financial Development and Economic Growth: Global and African Evidence, Journal of African Economies, Oxford University Press, Volume 21.
91. Naceur, S. B., D. Bakardzhieva and B. Kamar (2015), Disaggregated Capital Flows and Developing Countries Competitiveness, World Development Vol. 40, No. 2: 223–237.
92. Neha, S., Monica, S. (2018), Determinants of FDI in developed and developing countries: A quantitative analysis using GMM, Journal of Economic Studies, 45(2), 348-382.
93. Neuhaus M, (2006), The impact of FDI on Economic Growth: an Analysis for Transnational Countries of Central and Eastern Europe, Phisica, Heidelberg.
94. Noy, I., Vu, T. (2007), Capital Account Liberalization and Foreign Direct Investment, Working Paper No. 07-8.
95. Nwaogu, U.G., Michael, J.R. (2015), FDI, foreign AID, remittances and economic growth in developing countries. Review of Developing Economics, 19, 100-115.
96. Nyang`oro, O. (2017), Capital Inflows and Economic Growth in Sub-Saharan African Countries, Working Paper, Series N° 285, African Development Bank, Abidjan, Côte d'Ivoire.
97. Olivié, I., Santillán O. M. (2022), The role of remittances in promoting sustainable development, Policy Department for External Relations Directorate General for External Policies of the Union.
98. Prasad, E., Rajan, R., A. Subramania. (2007), Foreign capital and economic growth, Brookings Papers on Economic Activity, 1: 153–230
99. Prospects for Foreign Direct Investment and the Strategies of Transnational Corporations 2004-2007 (2004), UNITED NATIONS, New York, Geneva.
100. Ramirez, M.D. and Sharma, H. (2008), Remittance and growth in Latin America: a panel unit root and panel co-integration analyses, working paper 51, Yale University, Department of Economics.
101. Ratha, D, (2019), Remittances on Track to Become the Largest Source of external Financing in Developing Countries, World Bank.
102. Reisen, H., Soto, M. (2001), Which Types of Capital Inflows Foster Developing-Country Growth?, International Finance, 4: 1–14.

103. Shen, C., Lee, C., Lee, C. (2010), What Makes International Capital Flows Promote Economic Growth? An International Cross-Country Analysis, *Scottish Journal of Political Economy* 57: 515-546.
104. Solow, R. (1956), A Contribution to the Theory of Economic Growth, *Quarterly Journal of Economics*, 70(1): 65-94.
105. Spagliari, M.S., Hannan, S.A. (2017), The Volatility of Capital Flows in Emerging Markets: Measures and Determinants, IMF Working Paper, No. 41
106. Stamenković, S., Kovačević, M. (2016), Dinamika BDP, investicija i stranih direktnih investicija (SDI) u Srbiji po izbijanju svetske ekonomske krize, *Strane direktne investicije i privredni rast u Srbiji*, Naučno društvo ekonomista Srbije, Akademija ekonomskih nauka i Ekonomski fakultet u Beogradu.
107. Stojkov, A. and Warin, T. (2018), EU Membership and FDI: Is There an Endogenous Credibility Effect, *Journal of East-West Business*, 24(3):144–169.
108. Sugozi, I.H., Yasar, S., Verberi, C. (2022), The relationship between long-term portfolio investments and growth in the context of asset characteristics and development level, *Borsa Istanbul Review*
109. Tarlok, S. (2019), Intertemporal sustainability of current account imbalances: New evidence from the OECD countries, *Economic Notes* 48: 1–40.
110. Tong, H., Wei, S. (2009), The composition matters: Capital inflows and liquidity crunch during a global economic crisis. IMF Working Paper, WP09/164.
111. Tsaurai, K. (2017), Is foreign Portfolio Equity Investment Inspired Growth Hypothesis Relevant in Emerging Markets, *EuroEconomica Journal*, 78-90.
112. UNCTAD (2012), *World Investment Report 2012: Towards a new generation of investment policies*, United Nations: New York.
113. UNCTAD (2021), *World Investment Report 2021: Investing In Sustainable Recovery*, United Nations: New York.
114. Wang, M., Wong, M.C.S. (2009), Foreign Direct Investment and Economic Growth: The Growth Accounting Perspective, *Economic Inquiry*, Vol. 47: 701-710.
115. Waweru, G., Ochieng, D.E. (2017), Effects of capital flows on economic growth in Kenya, *African development finance journal*, Vol 1, No. 1.
116. World Bank Group, (2017), *The Western Balkans: Revving up the engines of growth and prosperity* (Report No. ACS22690), Washington, D.C, World Bank Group.

Internet izvori i baze podataka

117. Banka za međunarodno poravnanje: <https://bis.org>
118. Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat>
119. Evropska Centralna Banka: <https://ecb.europa.eu>
120. Centralna banka Crne Gore: <https://www.cbcbg.me/>
121. Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj: <https://www.oecd.org>
122. Konferencija Ujedinjenih nacija o trgovini i razvoju: <https://www.unctad.com>
123. Svjetska banka: <https://www.worldbank.org>
124. Međunarodni monetarni fond: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>
125. Uprava za statistiku: <https://www.monstat.org>.

SAGLASNOST PREDLOŽENOG MENTORA I DOKTORANDA SA PRIJAVOM		
Odgovorno potvrđujem da sam saglasna sa temom koja se prijavljuje.		
Prvi mentor	Prof. dr Vesna Karadžić	<i>Vesna Karadžić</i>
Drugi mentor	/	/
Doktorand	mr Mira Radunović	<i>M. Radunović</i>
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da doktorsku disertaciju sa istom temom nisam prijavila ni na jednom drugom fakultetu.		
U Podgorici, 23. 02. 2022.		
		Mr Mira Radunović <i>M. Radunović</i>

Na osnovu člana 32 stav 1 tačka 14 Statuta Univerziteta Crne Gore, u vezi sa članom 29 Pravila doktorskih studija, Senat Univerziteta Crne Gore, u postupku razmatranja prijedloga Vijeća Ekonomskog fakulteta i na prijedlog Odbora za doktorske studije, na sjednici održanoj 04.07.2022. godine, donio je sljedeću

ODLUKU

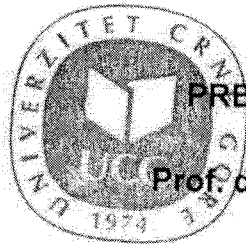
I

Dr Vesna Karadžić, redovna profesorica Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, imenuje se za mentora pri izradi doktorske disertacije kandidatkinje mr Mire Radunović.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 03-1076/1-1
Podgorica, 4.7.2022. godine

PREDSJEDNIK SENATA

Vladimir Božović
Prof. dr Vladimir Božović, rector

BIOGRAFIJA

VESNA K. KARADŽIĆ

Lični podaci

Vesna K. Karadžić rođena je u Šavniku. Osnovnu školu “*Maksim Gorki*” i Gimnaziju “*Slobodan Škerović*” (prirodno-matematički smjer) završila je u Titogradu sa odličnim uspjehom i kao dobitnik diploma “Luča”.

Diplomirala je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta “Veljko Vlahović”, sa prosječnom ocjenom 10. Diplomski rad “*Međuzavisnost stope akumulacije i stope privrednog rasta, sa osvrtom na Jugoslaviju*”, odbranila je sa ocjenom 10.

Postdiplomske studije završila je na Graduate School of Arts and Sciences, Columbia University, New York, USA, u klasi profesora K. Lancaster-a, kao stipendista Fulbright-ove fondacije. Magistarski rad “*A Critique of Marx’s Theory of Value*” odbranila je u maju 1984. godine. Iste godine Diploma je nostrifikovana na Ekonomskom fakultetu u Titogradu, čime je stekla akademski stepen magistra ekonomskih nauka.

Doktorsku disertaciju “*Ekonometrijska analiza tražnje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Jugoslaviji*” odbranila je u julu 1999. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore i stekla akademski stepen doktora ekonomskih nauka.

Dobitnik je više nagrada, među kojima su najvažnije: nagrada “Julske vatre mladih” kao najbolji student u Crnoj Gori (1980), Studentska nagrada oslobođenja Titograda „19 decembar” (1979), nagrada Univerziteta “Veljko Vlahović” (1981), nagrada Centralne banke Crne Gore (1979), nagrada Ekonomskog fakulteta (1978).

Podaci o radnim mjestima i izborima u zvanje

Radni odnos zasnovala je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta „Veljko Vlahović”, na Katedri za matematiku i statistiku, u svojstvu asistenta-pripravnika na predmetu Ekonometrija, 1. marta.1983. godine. Za **asistenta**, na predmetima Ekonometrija i Istraživanje tržišta, na Ekonomskom fakultetu izabrana je 1989. godine.

U periodu od januara 1985. do maja 1986. godine bila je predsjednik Saveza socijalističke omladine Crne Gore, a od maja 1986. do januara 1989. godine član Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Crne Gore.

U zvanje **docent** izabrana je 31. maja 2000. godine (Bilten 158, UCG br. od 27. marta 2000. godine), za oblast Statistika i predmet Ekonometrija, na Ekonomskom fakultetu.

U zvanje **vanredni profesor** Univerziteta Crne Gore za predmete: Ekonometrija, Primijenjena ekonometrija, Statistika, Primijenjena analiza tražnje i Modeli rasta i tehnički progres, izabrana je 13.04.2007. godine.

U zvanje **redovni profesor** Univerziteta Crne Gore za oblast Kvantitativna ekonomija, izabrana je 24.09.2021. godine.

Na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na studijskom programu Menadžment izvodila je nastavu iz predmeta Biznis statistika, od 2003. do 2020. godine. Na studijskom programu postdiplomske akademske magistarske studije izvodi nastavu iz predmeta: Modeli vremenskih serija na smjeru *Kvantitativna ekonomija*; Primijenjena ekonometrija na smjeru *Makroekonomija* i Marketing istraživanje na smjeru *Marketing i biznis*.

Na Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore, na postdiplomskim specijalističkim studijama, na smjeru *Politikologija*, izvodila je nastavu na predmetu Statika, od 2007. do 2021. godine.

Na Fakultetu za turizam i hotelijerstvo Univerziteta Crne Gore, na doktorskim studijama *Turizam*, izvodila je nastavu iz obaveznog predmeta Kvantitativne metode u turizmu, u studijskoj 2009/2010 godini.

Ostale aktivnosti

Autor je više naučnih radova u međunarodnim časopisima, od kojih se neki nalaze u međunarodnim bazama, a neki se ne nalaze u bazama podataka, ali imaju redovnu međunarodnu distribuciju i rezime na stranom jeziku. Određeni broj radova je objavljen u referentnim domaćim časopisima, a imala je izlaganja na više međunarodnih naučnih konferencija u inostranstvu i u Crnoj Gori. Takođe, učestvovala je u organizaciji naučnih skupova u zemlji i inostranstvu.

Autor je monografije čiji je izdavač Univerzitet Crne Gore.

Na Univerzitetu „Veljko Vlahović” bila je prorektor student (1979-1980), a na Univerzitetu Crne Gore član Senata (2002-2004. i 2007-2012), član odbora Fonda za unapređenje kadrovske osnove Univerziteta Crne Gore (2008-2010) i član Upravnog odbora (2012-2014).

Na Ekonomskom fakultetu obavljala je dužnosti: prodekana za nastavu (1992-1994); prodekana za međunarodnu saradnju (2002-2012); rukovodioca jednogodišnjih postdiplomskih akademskih studija (2006- 2015) i člana Savjeta Ekonomskog fakulteta (1994-1998). Sada je na Ekonomskom fakultetu: član Komisije za doktorske studije, rukovodilac smjera *Kvantitativna ekonomija* na osnovnim akademskim studijama, rukovodilac smjera *Kvantitativna ekonomija* na postdiplomskim akademskim studijama.

Član je Odbora za ekonomske nauke CANU od 2006. godine.

Član je Savjetodavnog odbora Centralne banke Crne Gore od 2011. godine.

Rukovodilac je crnogorskog tima u međunarodnom naučnoistraživačkom projektu koji se finansira iz IPA fondova EU: «Platform for trans-Academic Cooperation in Innovation» (PACINNO), u peridu 2013-2016.

Rukovodilac je crnogorskog tima u bilateralnom naučnoistraživačkom projektu Crna Gora-Slovenija 2014/15: «Transmisija cijena između Slovenije i Crne Gore: primjer turizma», u saradnji sa Univerza na Primorskem, Fakulteta za management.

Bila je rukovodilac crnogorskog tima u TEMPUS projektu »Upgrading Undergraduate Business Studies in FRY«, član tima u TEMPUS projektima «Building Network for the Further Development of the SMEs in Bosnia and Herzegovina and Yugoslavia» i «Revised and Update Undergraduate Courses in Entrepreneurship and Industrial Management», član tima u bilateralnom naučnoistraživačkom projektu Crna Gora-Austrija 2013/14: «Western Balkans: FDI and Development Models«. Bila je direktor istraživanja u Institutu za strateške studije i prognoze u Podgorici (1999- 2001).

Član je Upravnog odbora ASECU (Association of Economic Universities of South nad Eastern Europe and the Black Sea Region).

Vanredni je član Naučnog društva ekonomista.

Član je pregovaračke radne grupe za poglavlje 26 – Nauka, u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Imala je više studijskih boravaka u inostranstvu, među kojima su najvažniji:

- Sophia University, Tokio, Japan (novembar 1988.);
- London School of Economics (novembar 1994.; maj 2006.);
- Katz Business School, University of Pittsburg (septembar 2002.);

- Universita di Udine, Faculta di Economia (april 2004.);
- Wirtschafts Universitat Wien (maj 2005.; jun 2013. i 2014.);
- Royal Institute for Technology (KTH) Stocholm (mart 2007.);
- Universita Sophia Antipolis de Nice, ISEAM (jun 2010.);
- Univerza na Primorskom, Koper (jun 2015.).

Bila je mentor ili član komisija za ocjenu i odbranu doktorskih disertacija, magistarskih i diplomskih radova, na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore i član komisija za ocjenu i odbranu magistarskih radova na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

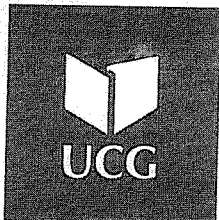
Ima aktivno znanje engleskog jezika i italijanskog jezika, a pasivno znanje francuskog jezika.

Bibliografija za period 2015-2021

1. Sergej, G., Štefan, B., **Karadžić, V.**, Backović, T. (2021) Tourism price normalities in two Adriatic east coast 'euro' countries, *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*. pp.1-20. Published online: 31 Dec 2021. ISSN/eISSN:1331-677X/1848-9664 <https://doi.org/10.1080/1331677X.2021.2019078>
2. Pejović, B., **Karadžić, V.**, Dragašević, Z., Backović, T. (2021). Economic growth, energy consumption and CO₂ emissions in the countries of the European Union and the Western Balkans, *Energy Report*, Vol. 7, pp. 2775-2783. ISSN/eISSN: 2352-4847 <http://doi.org/10.1016/j.egy.2021.05.011>
3. **Karadzic, V.**, Pejovic, B. (2021). Inflation Forecasting in the Western Balkans and EU: a Comperison of Holt-Winters, ARIMA and NNAR Models, *Amfiteatru economic*, 23(57), pp. 517-532. p-ISSN 1582-9146. e-ISSN 2247-9104
4. Melović, B., Šehović, D., **Karadžić, V.**, Dabić, M, Ćirović, D. (2021). Determinants of Millennials' Behavior in Online Shopping – Implications on Consumers' Satisfaction and e-Business Development, *Technology in Society*, Vol. 65, Article number: 101561, pp. 1-14, ISSN: 0160-791X, doi: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101561>
5. Asmantaite, V., Dapkus, R., **Karadzic, V.**, Korneeva, E., Pervaiz Ghauri, S. (2021). Sustainability Assessment of National Parks, *Transformations in Business & Economics*, Vol. 20, No. 1 (52), pp. 42-59. ISSN 1648-446
6. Sergej, G., Štefan, B., **Karadžić, V.** & Backović Vulić, T. (2021), *Tourism-led economic growth in Montenegro and Slovenia*, *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*. Published online: 01 Feb 2021. ISSN/eISSN: 1331-677X/1848-9664 Journal home page: <https://www.tandfonline.com/loi/rero20> pp.1-20 <https://doi.org/10.1080/1331677X.2021.1875858>
7. **Karadžić, V.**, Đalović, N. (2021). Profitability Determinants of Big European Banks, *Journal of Central Banking Theory and Practice*. Vol. 10, No. 2, pp. 39-56, Print edition ISSN 1800-9581 Web edition ISSN 2336-9205. doi: 10.2478/jcbtp-2021-0013
8. **Karadžić, V.** Backović, T. and Streimikis, J. (2021) Relevance of Okun's Law in Montenegro. *Montenegrin Journal of Economics*. Vol. 17, No. 1. 59-69. Print edition ISSN 1800-5845 Web edition ISSN 1800-6698
9. **Karadžić, V.**, Pejović, B. (2020) Tourism Demand Forecasting Using ARIMA model. *Transformations in Business & Economics*, Vol. 19, No.2B, 42-59. ISSN 1648-4460
10. Pejović, B., **Karadžić, V.** (2020) Econometric Modeling and Forecasting of Interest Rates in Montenegro. *Economic Analysis*. Vol. 53, No. 1, 72-83. ISSN 1821-2573 (print) ISSN 2560-3949 (online)
11. **Karadžić, V.**, Reyhani, M. (2018) Building Innovation Capacity in Montenegrin

- Youth, 11th Annual Conference of the EuroMed Academy of Business “Research Advancements in National and Global Business Theory and Practice” Conference Book of Proceedings, September 12-14, Valetta, Malta. 1598-1611. ISBN: 978-9963-711-67-3.
12. Sergej Gričar, Štefan Bojnec, Tamara Backović Vulić and **Vesna Karadžić** (2018) Tourism in Montenegro and Slovenia: breaks in time series, V: CANBEY-ÖZGÜLER, Verda (ur.), ÇABUK, Saye Nihan (ur.), ZIBEL, Aydin (ur.). International symposium on advancements in tourism, recreation and sports sciences : proceedings book, International symposium on business and economics, Podgorica: Global Science Institute Publications: Mediterranean University Montenegro,18-26. https://docs.wixstatic.com/ugd/acf14b_16abd178457b4cb1b97e70fd91b0937c.pdf [COBISS.SI-ID 1540932292]
  13. Sergej Gričar, Štefan Bojnec, **Vesna Karadžić** and Tamara Backović Vulić (2018) Macro-economic gains from EU enlargement : what Montenegro can learn from Slovenia, V: AYDIN, Recai (ur.), YILDIZ, Hakan (ur.). Mediterranean international conference on social sciences : congress proceedings : MECAS IV : Balkan countries and EU accession: economy, business and politics, (Mediterranean international conference on Social sciences, ISSN 2566-3216). Sarajevo: Dobra knjiga.29-40. [COBISS.SI-ID 1540960196]
  14. Sergej Gričar, Štefan Bojnec, Tamara Backović Vulić and **Vesna Karadžić** (2018) Economic impacts of scholars to the national economy : the case of Slovenia, V: BAYAR, Yilmaz (ur.). Proceedings of the 5th SCF International conference on "Economics and social impacts of globalization and future European Union". Usak: Usak University Faculty of Economics and Administrative Sciences. 7-14. [COBISS.SI-ID 1540615620]
  15. Tamara Backović Vulić, **Vesna Karadžić**, Sergej Gričar and Štefan Bojne (2018) Empirical analysis of random walk theory: evidence from Montenegro, V: BAYAR, Yilmaz (ur.). Proceedings of the 5th SCF International conference on "Economics and social impacts of globalization and future European Union". Usak: Usak University Faculty of Economics and Administrative Sciences. Podgorica, Crna Gora, 250-257. [COBISS.SI-ID 1540615876]
  16. **Karadžić, V.**, Reyhani, M. (2017) National Innovation System in Smaller Nations, Case of Montenegro, 10th Annual Conference of the EuroMed Academy of Business “Global and national business theories and practice: bridging the past with the future” Conference Book of Proceedings, September 13-15, Roma, Italy. 1318-1322. ISBN: 978-9963-711-56-7.
  17. Gričar, Sergej, Bojnec, Štefan, **Karadžić, Vesna**, Rakočević, Svetlana (2016) Comparative analysis of tourism-led growth in Slovenia and Montenegro. *Managing global transitions : international research journal*. Vol. 14, No. 1, 75-92, ISSN 1854-6935.
  18. **Karadžić, Vesna** and Drobnjak, Radivoje and Reyhani, Manijeh (2016) Opportunities and Challenges in Promoting Youth Entrepreneurship in Montenegro. *International Journal of Business and Economic Sciences Applied Research*, 8(3), 13-20, 2016. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2739968>
  19. **Karadžić, V.**, Drobnjak, R., Bošković, V. (2016), Chapter 7 – Montenegro, in Innovation in the Adriatic Region, edited by Cozza, C., Harirchi, G., Marković Čunko, A. pp. 123-145. ISBN 978-88-8303-761-0 (print) ISBN 978-88-8303-762-7 (online)
  20. **Karadžić, V.**, Drobnjak, R., Bošković, V. (2016), Chapter 7 – Montenegro, in Innovation in the Adriatic Region, edited by Cozza, C., Harirchi, G., Marković Čunko, A. pp. 123-145. ISBN 978-88-8303-761-0 (print) ISBN 978-88-8303-762-7 (online)

21. **Karadžić, V.**, Cerović, J. (2015) Market Risk of Countries of the Western Balkans during the Global Financial Crisis. *Ukrainian Research Journal Economicnij Casopis-XXI (Economic Annals-XXI)*, 19-24. ISSN: 1728–6220.
22. **Karadžić, V.**, Drobnjak, R., Reyhani, M. (2015) Opportunities and Challenges in Promoting Youth Entrepreneurship in Montenegro, Dubrovnik International Economic Meeting „Scientific Conference on Innovation, Leadership & Entrepreneurship – Challenges of Modern Economy“ (DIEM 2015), Proceedings, October 01-03, Dubrovnik, Croatia, 167-175. ISSN 1849-3645.

Univerzitet Crne Gore
adresa / address_Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_00382 20 414 255
fax_00382 20 414 230
mail_rektorat@ucg.ac.me
web_www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref 03-1406

Datum / Date 24.09.2021

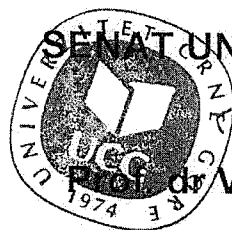
Crna Gora
UNIVERZITET CRNE GORE
EKONOMSKI FAKULTET

Broj III/ 2655
Podgorica, 04.10.2021 god.

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 24.09.2021. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr VESNA KARADŽIĆ bira se u akademsko zvanje redovni profesor Univerziteta Crne Gore iz oblasti **Kvantitativna ekonomija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore**, na neodređeno vrijeme.

SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK

B601405
Prof. dr Vladimir Božović, rektor

Prof. Dr Maja Baćović

Mjesto i datum rođenja: Podgorica, Crna Gora, 1976.

Adresa: Jovana Tomaševića 37, Podgorica, Crna Gora

Telefon/Fax: +382 20 241 138

e-mail: majab@t-com.me , majab@ac.me

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8865-3924>

Web of Science ResearcherID: [R-1533-2019](https://orcid.org/0000-0002-8865-3924)

Obrazovanje

- Doktorske studije, Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore (2002-2005)
- Postdiplomske studije “Preduzetnička ekonomija”, Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore (1998-2001)
- Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore (1994-1998)
- Gimnazija “Slobodan Škerović”, Podgorica (1990-94)

Radno iskustvo:

- Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet, Podgorica
  - Vanredni profesor za oblast Makroekonomija (2017-)
  - Prorektor UCG (2015-2017)
  - Član Senata Univerziteta Crne Gore (2013-2014; 2015-2017)
  - V.D. Dekana Ekonomskog fakulteta (novembar 2014-februar 2015, februar-april 2016)
  - Prodekan za međunarodnu saradnju i nauku (oktobar 2013-novembar 2014)
  - Prodekan za međunarodnu saradnju, nauku i nastavu (decembar 2012-septembar 2013)
  - Vanredni profesor na predmetima: Ekonomska statistika i Makroekonomija za preduzetnike (2011-2017)
  - Docent na predmetima: Ekonomska statistika, Makroekonomija za preduzetnike, Monetarna statistika, Demografska analiza (2006-2011)
  - Asistent/saradnik, 2000-2006.

Profesionalni angažmani:

- Član odbora direktora Klinickog centra Crne Gore (2017-2021)
- Član Savjeta za konkurentnost Vlade Crne Gore (2017-2020)
- Član Odbora direktora “Jadransko brodogradilište Bijela”, a.d, Bijela (2014-2015)
- Predsjednik Savjeta statističkog sistema Crne Gore (2006-2011), član Savjeta (2011-2013)
- Predsjednik Odbora direktora Montenegroberze a.d (2006-2008)
- Institut za strateške studije i prognoze (istraživač i analitičar) (1999-2007)

- USAID funded Economic reform project in Montenegro (2001-2003)

Projekti:

1. Projekat međunarodne naučne saradnje: „Uticaj deviznog kursa na spoljnotrgovinsku neravnotežu u uslovima krize – održivi razvoj novih zemalja članica EU i Zapadnog balkana“, br. 451-03-02263/2018-09/15, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu i Ekonomski fakultet UCG (2020-2021)
2. Rukovodilac međunarodnog projekta DEVCORE (2015-2017)
3. Rukovodilac međunarodnog bilateralnog projekta (naučna saradnja između Crne Gore i Austrije) u partnerstvu sa Vienna University for Economics and Business, “Razvoj istraživačkih kapaciteta na ekonomskim fakultetima” (2015-2016)
4. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Crne Gore i UN Woman, projekat: Jačanje ekonomskih i socijalnih prava žena u Crnoj Gori, izrada publikacije: “Žene i muškarci u Crnoj Gori – 2012”, konsultant
5. UNDP: Human Development Report for Montenegro, 2011. (član Savjetodavnog odbora i autor dijela teksta)
6. CANU: Crna Gora u XXI vijeku – u eri konkurentnosti, podprojekat: Ekonomski razvoj 2009-2010
  - a. Rad na temu: **Demografski problemi i njihove implikacije – kvalitet ljudskog činioca u razvoju**
  - b. Rad na temu: **Tržište rada u Crnoj Gori**
7. Agenda ekonomskih reformi za Crnu Goru - 2007-2011
8. Prostorni plan RCG do 2020 godine (2007)
9. Agenda ekonomskih reformi za Crnu Goru-izvještaj i preporuke (2005)
10. Human Development Report for Montenegro, ISSP and UNDP (2005), Koordinator izrade Izvještaja i autor dijela teksta
11. Transition report for Montenegro, ISSP (2004)
12. Reforma statističkog sistema Crne Gore (2003)
13. Agenda ekonomskih reformi - 2002-2006 (2002)
14. Program obuke za brokere, dilere i investicione menadžere, Komisija za HOV Crne Gore, predavač (2007)
15. Škola statistike, predavač (2006-2010)

Specijalizacije i treninzi

U trajanju dužem od 1 mjeseca

1. JFDP stipendija: University of Delaware (USA), Department for Economics, akademska godina 2003/04
2. British Trust stipendija: University of Greenwich, London (UK), Department for Economics, akademska godina 2000/01 (ljetnji semester)
3. “Economic indicators”, BLS, Washington, Washington DC, USA (August-September 1999)

U trajanju od 1-4 nedelje

1. Univerzitet u Ljubljani, studijska posjeta, jul 2017
2. WU – Vienna University for Economics and Business, istraživački boravak, decembar 2015.
3. WU – Vienna University for Economics and Business, istraživački boravak, mart 2015.
4. Vienna Institute for International Economics (WIIW) and Joint Vienna Institute (JVI): Public Governance and Structural Reforms, Vienna, Austria (April 2013)
5. Vienna Institute for International Economics (WIIW) and Joint Vienna Institute (JVI): Public Private Partnership, Vienna, Austria (September 2009)
6. 4th Balkan Summer School on Survey Methodology, Durres, Albania, August 31-September 4, 2009, organized by Instat, Albania and Statistics Sweden, Balkan Project Office
7. European Commission, Joint Research Centre, Institute for Prospective Technological Studies: Workshop on the development of ERAWATCH: ERA and neighborhood countries, Seville, Spain (November 2009)
8. UNESCO workshop on Science, Technology and Innovation Indicators: Trends and Challenges, Skopje, March 2007
9. Vienna Institute for International Economics (WIIW) and Joint Vienna Institute (JVI): Foreign Investment Policies, Vienna, Austria (October 2005)
10. “Financial Management”, Training for faculty members, USAID, Mostar, Bosnia&Herzegovina (july-august 2002)
11. International Management Teachers Academy, CEEMAN, Bled, Slovenia (May 2002)
12. Training for trainers, BLS, Washington, DC, USA (September 1999)
13. IAS stipendija, Comparative economic and political systems, Prague, Czech Republic (july 1999)
14. G-17 fellow, Summer school of economic policy, Belgrade (June 1998)

Radna praksa (internship)

1. International Law Institute: Post-privatization: Managing the Challenge, Washington, D.C (jun 2004)

Strani jezici

Engleski (aktivno)

Članstvo:

1. Odbor za ekonomska istraživanja, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (2010-2017)
2. Centar mladih naučnika, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (2010-2016)
3. Član Saveza ekonomista Crne Gore (2000-2007)

BIBLIOGRAFIJA

Objavljene knjige:

1. Baćović, Maja (2021): **“Ekonomija Crne Gore od 2006. do 2016. godine”**, Univerzitet Crne Gore, Podgorica (prihvaćeno za objavljivanje, u produkciji)
2. Baćović, Maja (2020): **"Economy of Montenegro from XIX to XXI century - an overview"**, GlobeEdit, ISBN: 978-620-0-61206-9
3. Baćović, Maja (2006): **"Demografske promjene i ekonomski razvoj-analiza investicija u humani kapital"**, ISSP, Podgorica, ISBN: 86-84299-05-1
4. Baćović, Maja (2003): **"Sistem nacionalnih racuna"**, ISSP, Podgorica, ISBN: 86-84299-09-4

Poglavlje u monografiji:

1. Bacovic, M. (2021). **Pension system and reforms in Montenegro**, in: *Social Security in the Balkans (volume 2): An Overview of Social Policy in the Republics of North Macedonia and Montenegro*, edited by: Żakowska, M. and Domalewska, D., Brill, The Netherlands, ISBN:978-90-04-30688-2 (datum izlaska iz štampe: 16. Decembar 2021)
2. **Baćović, Maja (2010): „Demografski problemi i njihove implikacije – kvalitet ljudskog činioca u razvoju”**, u monografiji „Crna Gora u XXI vijeku – u eri kompetitivnosti, Ekonomski razvoj”, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti – CANU, posebna izdanja (monografije i studije), knjiga 73, sveska 3, Podgorica, ISBN: 978-86-7215-242-5, strane: 185-199
3. **Baćović, Maja (2010): „Tržište rada u Crnoj Gori”**, u monografiji „Crna Gora u XXI vijeku – u eri kompetitivnosti, Ekonomski razvoj”, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti – CANU, posebna izdanja (monografije i studije), knjiga 73, sveska 3, Podgorica, ISBN: 978-86-7215-242-5, strane: 331-357

Objavljeni radovi

WoS - SSCI

1. **Bacovic, M., Andrijasevic, Z., Pejovic, B. (2021). STEM Education and Growth in Europe**, Journal of the Knowledge Economy, Springer. <https://doi.org/10.1007/s13132-021-00817-7>
2. **Bacovic, M. Total factor productivity growth in upper middle-income Balkan countries from 2000-2017, total economy and sectoral approach: growth**

- accounting method**, *Argumenta Oeconomica*, 1(46), 2021, p. 79-97, DOI: 10.15611/aoe.2021.1.04 2021
3. **Bacovic, M.**, Jacimovic, D., Bozovic-Lipovina, M., Ivanovic, M.: **The Balkan paradox: Are Wages and Labour Productivity significant determinants of FDI inflows?**, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 23(1), 2021, p. 144-162, <https://doi.org/10.1080/19448953.2020.1818039>
  4. **Bacovic, M.**, Jacimovic, D., Smolovic-Cerovic, J: **Impact of Export of Travel Services on Current Account Balance and Growth in Mediterranean Countries**", *Prague Economic Papers*, 29(6), 2020, pp. 710-728, <https://doi.org/10.18267/j.pep.748>

SCOPUS

5. Andrijasevic, Z, **Bacovic, M.**: "**Economic Transformation of Montenegro after the Berlin Congress (Example of Economic Transition of Balkan society at the end of 19th century)**", *Balkanistica*, ISSN: 0360-2206, Volume 31, 2018.
6. Novovic Buric, M, **Bacovic, M.**, Cerovic Smolovic, J, Lipovina Bozovic, M, "**Factors Influencing Life Insurance Market Development in Montenegro**", *Periodica Polytechnica Social and Management Sciences*, [S.l.], june 2017. ISSN 1587-3803.
7. Savovic, I, **Bacovic, M.**, Pekovic, S, Stanovic, T: "**Impact on Investment in Quality and Environmental Protection in Regional Sustainability**", *International Journal for Quality Research*, ISSN: 1800-6450, Volume 10, No. 3, 2016., strane: 625-640
8. Stanovic, T., **Bacovic, M.**, Pekovic, S, Jovanovic, J: "**The link between human resource practices and profits generated by the innovations: the case of top management support and regularity of employees meetings**", *International Journal for Quality Research*, ISSN: 1800-6450, 2016, Volume 10, No. 4, 2016., strane: 839-846
9. Vukotic, V, **Bacovic, M.**: "**Economic Freedom and Economic Growth in South East Europe**" , *Transition Studies Review*, Publisher: Springer Wien, ISSN: 1614-4007 (Paper) 1614-4015 (Online), Issue: Volume 13, Number 1, May 2006, Pages: 81-91

Ostale medjunarodne baze

10. **Bacovic, M.** (2021). **Sectoral Approach in Output Growth Decomposition and its Determinants in Europe**, *Management & Economics Research Journal*, 3(2), str. 1-21, ISSN 2710-8856 (Online); ISSN 2676-184X (Print)
11. **Bacovic, M.**, Pejovic, B., Mirotic, T., (2021). **Quality of Education and Economic Growth**, *International Academic Journal*, 2(1), ISSN 2671-3748, str. 14-25

12. Bacovic, M: "**Economies of the Former Yugoslav Republics, 25 years after SFRY dissolution**", Montenegrin Journal for Social Sciences, Volume 1, Issue 2, 2017, ISSN: 2536-5592, pages: 157-176
13. Bacovic, M: "**Demographic Changes in transition countries: Opportunity or Obstacle for Economic Growth: case of Montenegro**", European Research Studies, Vol X, issue 3-4, 2007, ISSN: 1108-2976, pages 31-44

Zbornici radova sa medjunarodnih konferencija

14. Bacovic, M. (2021). **Productivity growth and its determinants in Western Balkan countries**, 12th SCF international conference: "*Contemporary issues in social sciences*", Antalya, Turkey, October 2021 (prihvaćen)
15. Bacovic M, Jacimovic D, Lipovina Bozovic M. (2019). **FDI inflows, Wages and Labor Productivity in middle-income Balkan countries**. 7th REDETE conference. Banja Luka, University of Banja Luka, Faculty of Economics, ISBN: 978-99938-46-87-1, pages: 48-63
16. Bacovic, M. (2019). **Dollarization in Montenegro: evidence after two decades of experience**. 11th Economics & Finance Conference, Rome. Published by: the International Institute of Social and Economic Sciences, Prague (CR). ISSN: 2336-6044, ISBN: 978-80-87927-56-4, pages: 15-37
17. Maja Bacovic: "**Fiscal policy under ageing society**", proceedings of the 4th international conference: "Entrepreneurship and Innovation as Precondition for Economic Development", University of Montenegro, Faculty of Economics, ISBN: 978-86-80133-71-3
18. Maja Bacovic: "**Demand driven growth in small open, import dependable economy**", 1st Dubrovnik International Meeting-DIEM 2013, University of Dubrovnik, Department of Economics and Business Economics, Croatia, ISBN: 978-953-7153-30-04 (abstracts), ISBN: 978-953-7153-31-3 (full papers, CD-ROM)
19. Maja Bacovic: "**Population trends and Economic Development of Montenegro in XXI Century**", Entrepreneurial Economy, Vol XVIII, September 2012, ISSN, 1451-6659, pages: 23-38
20. Maja Bacovic: "**Efficiency driven Economic Growth: Investment in Human Capital and Technological Readiness**", Proceedings of the 7th international conference of Association of Economic Universities of South and Eastern Europe and the Black Sea Region-ASECU, Rostov on Don (Russia), 2011, pages 486-497, ISBN: 978-5-7972-1741-1
21. Maja Bacovic, Milena Lipovina-Bozovic: "**Knowledge Accumulation and Economic Growth**", Faculty of Economics, University of Montenegro and ASECU, ISBN: 978-86-80133-54-6, 2010, strane: 37-50
22. M. Bacovic, V. Vujovic: "**Property rights and private autonomy in Montenegro**", **Applied Economic Research**, Published by: Athens Institute for Education and Research, ISBN: 978-960-6672-31-6, 2008, pages: 279-288

Nacionalni časopisi i zbornici radova

23. Maja Baćović: «**Preduzetništvo i nezaposlenost u Crnoj Gori**», konferencija «Zapošljavanje kroz prizmu preduzetništva», Ekonomski fakultet, Podgorica, 2012. ISBN: 978-86-80133-63-8, pages: 229-238
24. Maja Baćović: «**Stanovništvo i ekonomski razvoj Crne Gore u XXI vijeku**», u zborniku: Stanovništvo i razvoj», IDN, Beograd, 2012. ISBN: 978-86-7093-140-4, strane: 29-39
25. Maja Baćović: »**Determinante rasta produktivnosti i dohotka sa osvrtom na mala i srednja preduzeća**«, konferencija «Ekonomski razvoj kroz prizmu preduzetništva», Ekonomski fakultet, Podgorica, 2011. ISBN: 978-86-80133-56-0, strane: 177-187
26. Maja Baćović: «**Ekonomski rast na Balkanu: uslovljen rastom efikasnosti i/ili članstvom u EU?**», u zborniku: «Balkan i EU», Institut društvenih nauka-IDN, Beograd, 2011, ISBN: 978-86-7093-137-4, strane: 112-122
27. Maja Baćović: «**Ekonomska kriza i investicije u znanje**», u zborniku: «Kriza i razvoj», Institut društvenih nauka-IDN, Beograd, 2010, ISBN: 978-86-7093-133-6, strane: 241-251
28. Maja Baćović: „**Investicije u znanje i ekonomske slobode**“, u zborniku «Ekonomске slobode i razvoj Crne Gore», CANU, Podgorica, 2009, ISBN: 978-86-7215-223-4, strane: 85-96
29. Maja Baćović: »**Mala otvorena ekonomija i globalna finansijska kriza**«, u zborniku: «Kriza i globalizacija», Institut društvenih nauka-IDN, Beograd, 2009, ISBN: 978-86-7093-133-9, pages: 136-145
30. Maja Baćović: »**Socioloske odrednice nastanka i razvoja kapitalizma**«, u zborniku "Ekonomija i sociologija", Institut društvenih nauka-IDN, Beograd, 2007, ISBN: 978-86-7093-117-6, strane: 181-188
31. Maja Baćović: **Tržište kapitala-ogledalo tržišne ekonomije**«, Miločerski ekonomski forum, SECG i SES, Miločer, 2008, SBN: 978-86-907245-3-6, strane: 409-416
32. Maja Baćović: „**Teorija racionalnih očekivanja: da li se može empirijski potvrditi u ekonomiji Crne Gore**“, „Preduzetnička ekonomija“, Vol. XV/I, Podgorica (2006) (ISSN: 1451-6659)
33. Maja Baćović: «**Konkurencija-preduslov efikasnog funkcionisanja trzista**», «Preduzetnička ekonomija», Vol. 11, Podgorica (2006) (ISSN: 1451-6659)
34. Maja Baćović: «**Demografske promjene, investicije u humani kapital i ekonomski razvoj**», Miločerski ekonomski forum, SECG i SES, Miločer, Budva, 2006, ISBN: 869072451-6
35. Maja Baćović: »**Profitabilni biznis i pametna država – kako to izgleda u praksi?**«, u zborniku "Biznis i država", Institut društvenih nauka-IDN, Beograd, 2006, ISBN: 86-7093-110-9
36. Maja Baćović: «**Cultural Phenomenon of the Liberalism**», «Preduzetnička ekonomija», Vol. 10, Podgorica (2005) (ISSN: 1451-6659)

37. Maja Baćović: «**Konkurentnost poslovanja u Crnoj Gori - preduslov povećanja bogatstva naroda**», Miločerski ekonomski forum, SECG i SES, Miločer, Budva, 2005, ISBN: 86-907245-0-8
38. Maja Baćović: »**Investitori u istraživanje i razvoj (novo znanje): pojedinci i (ili) država**«, u zborniku "Pojedinaac i država", Institut društvenih nauka-IDN, Beograd, 2005, ISBN: 86-7093-108-0
39. Maja Baćović: «**Demografske promjene u Crnoj Gori**», «Preduzetnička ekonomija», Vol. 7, Podgorica (2004) (ISSN: 1451-6659)
40. Maja Baćović: «**Znanje i ekonomski rast: uticaj povećanja nivoa znanja na ekonomski rast**», «Preduzetnička ekonomija», Vol. 4, Podgorica (2004) (ISSN: 1451-6659)
41. Maja Baćović: «**Politika konkurencije u malim tržišnim privredama: kako podspiješiti konkurenciju u Crnoj Gori**», Miločerski ekonomski forum, SECG i SES, Miločer, Budva, 2004, ISBN: 86-84651-02-2
42. Maja Baćović: »**Sociološke determinante ekonomskog progresa: kultura i društveni kapital**«, u zborniku "Kultura i razvoj", IDN, Beograd, 2004, ISBN: 86-7093-106-0
43. Maja Baćović: «**Humani kapital i ekonomski razvoj: kvantifikacija humanog kapitala i uticaj investicija u humani kapital na ekonomsku efikasnost**», «Preduzetnička ekonomija», Vol. 2, Podgorica (2003) (ISSN: 1451-6659)
44. Maja Baćović: «**Konvertibilnost novca – preduslov ostvarivanja ekonomskih sloboda pojedinaca i ekonomskog rasta i razvoja**», «Preduzetnička ekonomija», Vol. 1, Podgorica (2002)
45. Maja Baćović: »**Slobodna međunarodna razmjena i ekonomske slobode**«, u zborniku "Politika i slobode", IDN, Beograd, 2003, ISBN: 86-7093-103-6
46. Maja Baćović: «**MVP-uticaj na ekonomski razvoj**», Miločerski ekonomski forum, SECG i SES, Budva, 2002
47. Maja Baćović: «**Reforma statističkog sistema u Crnoj Gori – preduslov za uključivanje u svetske ekonomske tokove**», Ekonomist (SEJ), Vol 34, Beograd (2001), (ISSN: 0354-5253)
48. Maja Baćović: «**Ekonomsko obrazovanje u računovodstvu, reviziji i finansijama**», SRRCG, Računovodstvo i finansije, br.10 (oktobar 2001)
49. Maja Baćović: «**Obračun agregata proizvodnje i dohotka u SNA sistemu nacionalnih računa**», Računovodstvo i finansije, br.8 (avgust 2001)
50. Maja Baćović: «**Uticaj međunarodnog kretanja kapitala na ostvarivanje eksterne ravnoteže u privredi**», savjetovanje SECG i SES, Miločer (septembar 2001)
51. Maja Baćović: «**Turbo kapitalizam – globalni proces i njegove implikacije u zemljama u tranziciji**», u zborniku "Globalizacija i tranzicija", IDN, Beograd (jun 2001), ISBN: 86-7093-097-8
52. Maja Baćović: «**Globalizacija i stepen siromastva u svijetu**», Globalizacija (zbornik radova), Ekonomski fakultet, Podgorica (novembar 2000)
53. Maja Baćović: »**Opšta obilježja ESA 1995. i nove statističke institucije u Crnoj Gori**«, PMB 2000, Ekonomski fakultet, Podgorica, 2000
54. Maja Baćović: «**Direktno vs. Indirektno finansiranje institucija visokog obrazovanja**», Ekonomski fakultet, Podgorica (septembar 2000)

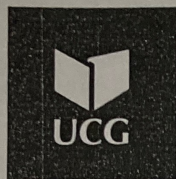
55. Maja Baćović: “**Vidovi i efekti postojanja korupcije**”, u zborniku "Sistem i korupcija", IDN, Beograd, 2000, ISBN: 86-7093-093-5
56. Maja Baćović, Zoran Djikanovic: “**Proces privatizacije u Crnoj Gori**”, NDEJ, Beograd (Zbornik radova) (mart 2000)
57. Maja Baćović: “**Institucionalni okvir za rad privatizacionih fondova u Crnoj Gori**”, SEJ, Miločer, Budva (zbornik radova) (septembar 1999)

Učešće na međunarodnim konferencijama

1. 12th SCF international conference: “*Contemporary issues in social sciences*”, Antalya, Turska, Oktobar 2021
2. *11th Economics & Finance Conference*, Rome, maj 2019
3. *7th REDETE conference*. Banja Luka, University of Banja Luka, Faculty of Economics , oktobar 2019
4. DEVCORE workshop on Learning Outcomes, Atina, Grčka, jun 2015.
5. DEVCORE workshop on Learning Outcomes, Kopenhagen, Danska, april 2015.
6. Horasis, Global China Business meeting, Lake Como, Italy, October 2014.
7. Eduniversal World convention, Istanbul, Turska (Oktobar 2014.)
8. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (CANU), Centar mladih naučnika: “Glavni trendovi u istraživanju mladih naučnika u savremenoj nauci: promjena paradigme od atoma ka bitima”, II interdisciplinarna međunarodna konferencija, Podgorica, septembar 2014.
9. Horasis, Global Russia Business Meeting, Valensia, Spain (April 2014)
10. Horasis, Global China Business meeting, Hague, Netherlands, November 2013.
11. Montenegrin Academy of Arts and Sciences, Centre of Young Scientists: Regional Conference on Status of Young Scientists and Science in the region, Podgorica, October 17-18, 2013.
12. Eduniversal World convention, Bangalore, India (9-12. oktobar 2013)
13. DIEM 2013, Dubrovnik, Hrvatska (Septembar 2013)
14. PRME samit, CEEMAN, Bled, Slovenija (Septembar 2013)
15. OEAD: Conference on Higher education cooperation in Central, Eastern and South Eastern Europe, Vienna, July 3-5, 2013.
58. Development in Economic Theory and Policy, Bilbao, Spanija, 27-28.jun 2013.
59. Global China Business Meeting, Horasis, Riga, Latvia, November 25-27, 2012
60. “Ukraine and Montenegro: Present and Perspectives”, conference organized by National Academy of Science of Ukraine, National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine and Montenegrin Academy of Sciences and Arts, Kiev, 16-19 October 2012.
61. Učešće na sastanku Svjetskog ekonomskog foruma: „World Economic Forum's Annual Meeting of the New Champions, Dalian, People's Republic of China, 13-16 September 2011”, nakon selekcije organizatora (50 mladih naučnika iz svijeta) a na bazi nominacije Crnogorske akademije nauka i umjetnosti (2011)
62. Third International Conference on overcoming regional disparities, Cetinje, Montenegro (organized by: Montenegro Ministry of Economy, UNDP and GIZ), June 2012

63. World Conference on RESEARCH INTEGRITY: Gulbenkian Foundation, Lisbon, Portugal, 16 - 19 September 2007
64. II International symposium on Economic Theory, Policy and Applications, Athens, Greece, August 2007
65. "Europe and Latin America", CLADEA 2006 (September 10-13), Montpellier, France
66. Bruno Leoni Institute: Second Misses Seminar, Sestri Levante, Italy (2005)
67. EEA/ Eastern Economic Association Annual Meeting, Washington, DC, USA (2004)
68. ASSA/ American Economic Association Annual Meeting, San Diego, CA, USA (2004)
69. World bank: "Reforms in SEE countries", Budapest, Hungary (2003)
70. "Economic Perspectives of Former Yugoslavia states", Cavtat, Croatia (2003)
71. "Investment opportunities in Serbia and Montenegro", Brussels and Luxemburg (2003)
72. Ronald Coase Institute Fellow, ISNIE - «New Institutional Economics», University of Tuebingen, Tuebingen, Germany (september 2000)
73. "Corporate Governance", OECD, Zagreb, Croatia (2002)
74. "Economic Assesment of FRY", OECD, Paris, France (2002)
75. OECD: International accounting standards, Zagreb, Croatia (2002)
76. OECD: International accounting standards, Istanbul, Turkey (2001)
77. OECD: International accounting standards, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina (2001)
78. USAID-«Capital Market Regulation», Dubrovnik, Croatia (2000)
79. USAID-"Reform of the pension system", Ljubljana, Slovenia (1999)
80. USAID-"Reform of the pension system", Budapest (1998)

Univerzitet Crne Gore
adresa / address_ Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_ 00382 20 414 255
fax_ 00382 20 414 230
mail_rektorat@ac.me
web_www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref 03-1476
Datum / Date 02. 06. 2017

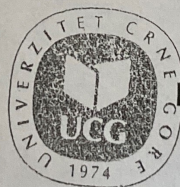

Crna Gora
UNIVERZITET CRNE GORE
EKONOMSKI FAKULTET
Broj 1475
Podgorica, 02/06/2017 god.

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br. 44/14, 47/15,40/16) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 02.juna 2017.godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr Maja Baćović bira se u akademsko zvanje **vanredna profesorica Univerziteta Crne Gore za oblast Makroekonomija na Ekonomskom fakultetu**, na period od pet godina.

REKTOR

Prof. Radmila Vojvodić

UNIVERSITY OF BELGRADE

Faculty of Economics

DR ALEKSANDRA NOJKOVIĆ

E-mail: aleksandra.nojkovic@ekof.bg.ac.rs; nojkovic@gmail.com

Website: <http://www.ekof.bg.ac.rs/nojkovic-dr-aleksandra/>

Research interest: econometrics, time series analysis, applied econometrics.

Work experience

2018 - present

Full professor at the University of Belgrade - Faculty of Economics (Department of Statistics and Mathematics) *Courses: Econometrics and Econometric Time Series Analysis.*

2013 - 2018

Associate professor at the University of Belgrade – Faculty of Economics (Department of Statistics and Mathematics).

2008 - 2013

Assistant professor at the University of Belgrade – Faculty of Economics (Department of Statistics and Mathematics).

1999 - 2008

Teaching assistant at the University of Belgrade – Faculty of Economics (Department of Statistics and Mathematics).

Education

2007

University of Belgrade – Faculty of Economics

PhD in Economics

Doctoral thesis: " *Application of specific dependent variable models in macroeconomic analysis of transition economies*" (in Serbian: Modeli specifične zavisne promenljive u makroekonometrijskoj analizi privreda u tranziciji).

1999 - 2004

University of Belgrade – Faculty of Economics

Master of Science (in Economics)

Study programme (module): Econometrics (GPA: 10.00/10)

Master thesis: " *Qualitative and limited dependent variable models*" (in Serbian: Modeli kvalitativnih i zavisnih promenljivih sa ograničenjem).

1993 - 1998

University of Belgrade – Faculty of Economics

Bachelor of Economics (GPA: 9.57/10)

Module: Statistics and Informatics

Major publications

- Arsić, M. Mladenović, Z, & A. Nojković (2022) "Macroeconomic performance of inflation targeting in European and Asian emerging economies", *Journal of Policy Modeling* 44, 675-700, (M22)
- Arsić, M. Mladenović, Z, & A. Nojković (2022) „Inflation targeting and fiscal discipline in selected emerging economies” in *Handbook of Banking and Finance in Emerging Markets*, Edited by Duc Khuong Nguyen, 651-675, Edvard Elgar Publishing, (M13)
- Petrović, P, Arsić, M, & Nojković, A. (2021). Increasing public investment can be an effective policy in bad times: Evidence from emerging EU economies. *Economic Modelling* 94, pp 580-597, (M21)
- Arsić, M, Mladenović, Z, & Nojković, A. (2021). Debt uncertainty and economic growth in emerging European economies: Some empirical evidence, *Emerging Markets Finance and Trade* 57(12), 3565-3585, (M22)
- Arsić, M, Nojković, A. & Randelović, S. (2017). Determinants of discretionary fiscal policy in Central and Eastern Europe. *Economic Systems*, 41(3), 367-378. (M22)
- Nojković, A. & Petrović, P. (2015). Monetary policy rule in inflation targeting emerging European countries: A discrete choice approach. *Journal of Policy Modeling*, 37(4), 577-595. (M22)
- Cerović, B, Mitić, S, & Nojković, A. (2015). Intangible Capital in a Transition Economy – Improvements and Constraints: An Analysis of Serbian Firms. *South-Eastern Europe Journal of Economics* 13 (2), 109-134. (M23)
- Mladenović, Z, & Nojković, A. (2012). Inflation Persistence in Central and Southeastern Europe: Evidence from Univariate and Structural Time Series Approaches. *Panoeconomicus*, Volume 59(2), 235-266. (M23)
- Petrović, P, Mladenović, Z, & Nojković, A. (2011). Inflation Triggers in Transition Economies: Their Evolution and Specific Features. *Emerging Markets Finance and Trade*, Volume 47(5), 101-124. (M23)

Projects

2020- present

“Macroeconomic implications of COVID-19 and effectiveness of policy response in Europe: Empirical evidence and econometric modelling”, Science Fund of the Republic of Serbia.

2011-present

“Risks of Financial Institutions and Markets in Serbia - Microeconomic and Macroeconomic Approach”, Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia.

2011-present

“The role of government in new growth model for Serbia”, Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia.

2018

“Formulating policy instruments to address the challenges of Youth NEETs in Serbia “, International Labour Office.

2017-2018

“Assessing Active Labour Market Policies in FYR Macedonia “, World Bank.

2016

“Evaluation of the package of services for youth and active employment measures aimed at youth “, Government of the Republic of Serbia and Foundation for the Advancement of Economics (FREN).

2015

“Strengthening the institutional capacity of the Commission for the Protection of Competition (CPC) in the

Republic of Serbia “, European Commission and GIZ.

2013-2014

“Technical Assistance to the Fiscal Council”, USAID Business Enabling Project in Serbia.

2013-2014

“Impact evaluation of the active labour market programmes implemented under the joint programme”, International Labour Office and Foundation for the Advancement of Economics (FREN).

2013

“Institutional Quality and Growth in EU Neighbouring Countries”, FP7 project, LSEE Research of South Eastern Europe and European Commission.

2012

“Measures to Formalize the Shadow Economy and their Effects on Economic Growth in Serbia”, USAID Business Enabling Project in Serbia and Foundation for the Advancement of Economics (FREN).

2011-2012

“Econometric Assistance to the Ministry of Finance Macro-Fiscal Department”, USAID Business Enabling Project in Serbia and Foundation for the Advancement of Economics (FREN).

2010

“Assessing the Project “Severance to job” in Serbia”, UNDP Serbia.

Training

- Summer school in Econometrics (the Cointegrated VAR Methodology) at the University of Copenhagen (2005).
- Summer school in Labour Economics, G17 (2000).

Honours, stipends and awards

- Freie University Berlin - Institute for East European Studies, Berlin/Germany, Visiting Professor (2019).
- University of Podgorica - Faculty of Economics, Podgorica/Montenegro, Visiting Professor at Ph.D. studies (since 2011).
- LSE London/UK, Visiting Fellowship (2011-2012).
- NYU New York/USA, Visiting Fellowship (2006).
- Award by National Bank of Serbia - Award for published scientific papers, co-author with Petrovic, P, and Mladenovic, Z. (2011).

Memberships and other activities

- Membership: Scientific Society of Economists of Serbia, Serbian Fulbright Alumni Association, Research Streams of LSEE Research on South Eastern Europe, European Institute, London School of Economics and Political Science.
- External advisor: Supervision of young researchers in Programme of Support to Developing Research Staff in Social Sciences – Secondary Analyses of Data Obtained through the Survey on Income and Living Conditions (SILC), joint program of The Social Inclusion and Poverty Reduction Unit of the Government of the Republic of Serbia and the United Nations Development (2015).

Skills

Languages

- **Serbian** - native
- **English** (understanding – C2; speaking – C2; writing – C2)
- **Russian** (understanding – B1; speaking – B1; writing – B1)

IT skills

- Statistical softwares (Stata, EViews, R, RATS, and SPSS).
- Microsoft Office (Word, Excel, Power Point)

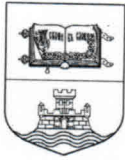
Driving skills

- Driving licence – B

Other information

- ....

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО: 20-04-2018			
Орг. јед.	Број	Прилог	Бројност
	1628/1		

Адреса: Студентски трг 1, 11000 Београд, Република Србија
Тел.: 011 3207400; Факс: 011 2638818; E-mail: officebu@rect.bg.ac.rs

СЕНАТ УНИВЕРЗИТЕТА
У БЕОГРАДУ

Београд, 18.4.2018. године
06-01 Број: 61202-1585/3-18
ЈБ

На основу чл. 75. Закона о високом образовању ("Службени гласник РС", број 88/17), чл. 43. тач. 22., чл. 44. ст. 4. Статута Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета у Београду", број 201/18), чл. 25. ст. 1. и ст. 2. тач. 1. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета у Београду", број 142/08, 150/09, 160/11 и 196/16) и Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду ("Гласник Универзитета у Београду", број 192/16, 195/16, 196/16 и 197/17), а на предлог Изборног већа Економског факултета, број: 1227/1 од 22.3.2018. године и мишљења Већа правно-економских наука, број: 61202-1585/2-18 од 10.4.2018. године, Сенат Универзитета, на седници одржаној 22.3.2018. године, донео је

ОДЛУКУ

БИРА СЕ др **Александра Нојковић**, у звање **редовног професора** на Универзитету у Београду – Економски факултет, за ужу научну област Статистика и математика.

Образложење

Економски факултет је у листу „Послови“ број 758-759 од 3.1.2018. године, и на сајтовима Факултета и Универзитета, објавио конкурс за избор у звање редовног професора, за ужу научну област Статистика и математика, због истека изборног периода.

Извештај Комисије за припрему извештаја о пријављеним кандидатима стављен је на увид јавности дана 10.2.2018. године преко сајта Факултета.

На основу предлога Комисије за припрему извештаја о пријављеним кандидатима, Изборно веће Економског факултета, на седници одржаној дана 14.3.2018. године, донело је одлуку о утврђивању предлога да се кандидат др **Александра Нојковић**, изабере у звање редовног професора.

Економски факултет је дана 30.3.2018. године доставио Универзитету комплетан захтев за избор у звање на прописаним обрасцима.

Универзитет је комплетну документацију коју је доставио Факултет ставио на web страницу Универзитета дана 3.4.2018. године.

Веће научних области правно-економских наука, на седници одржаној дана 10.4.2018. године дало је мишљење да се др **Александра Нојковић** може изабрати у звање редовног професора.

Сенат Универзитета, на седници одржаној дана 18.4.2018. године разматрао је захтев Економског факултета и утврдио да кандидат испуњава услове прописане чл. 74. и 75. Закона о високом образовању, чланом 135. Статута Универзитета у Београду, као и услове прописане Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, па је донета одлука као у изреци.

25
ПРЕДСЕДНИК СЕНАТА
Р е к т о р

Академик Владимир Бумбаширевић
g

Доставити:

- Факултету (2)
- архиви Универзитета
- сектору 06

Наш бр. 1006/1

Датум: 17-03-2023

ПОТВРДА

Потврђује се да је **проф. др Александра Нојковић** у радном односу на Универзитету у Београду - Економском факултету у звању редовног професора.

Именована је у радном односу на Факултету почев од 01.10.1999. године и даље.

Потврда се издаје на лични захтев именоване, а ради учешћа у раду комисије за одбрану докторске дисертације на Економском факултету Универзитета у Црној Гори.

Секретар Факултета

Шошкић Зоран, дипл. правник

Na osnovu člana 33 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) i službene evidencije, a po zahtjevu Radunović Milutin Mira, izdaje se

POTVRDA O STUDIRANJU

Student **Radunović Milutin Mira**, rođena **01-08-1982** godine u mjestu **Berane**, opština **Berane**, Republika **Crna Gora**, upisana je studijske **2013/14** godine, u **I** godinu studija, kao student koji se **samofinansira** na **akademske doktorske studije**, studijski program **EKONOMIJA**, koji realizuje **EKONOMSKI FAKULTET - Podgorica** Univerziteta Crne Gore u trajanju od **3 (tri)** godine sa obimom **180** ECTS kredita.

Studijske **2013/14** godine prijavila je *da sluša* **5** predmeta sa **60.00** (šezdeset) ECTS kredita.

Po prvi put iz **I (prve)** godine, prijavila je *da sluša* **5** predmeta sa **60.00** (šezdeset) ECTS kredita, što iznosi **100.00%** od ukupnog broja ECTS kredita u **I** godinu.

Saglasno Statutu Univerziteta Crne Gore, **Radunović Milutin Mira** je po prvi put prijavila *da sluša* **više od 2/3**, odnosno **66,67%** (šezdesetšest **67/100** %), od ukupnog broja ECTS kredita sa **I** godine i studijske **2013/14** ima **status redovnog studenta** koji se **samofinansira**.

Uvjerenje se izdaje na osnovu službene evidencije, a u svrhu ostvarivanja prava na: (dječji dodatak, porodičnu penziju, invalidski dodatak, zdravstvenu legitimaciju, povlašćenu vožnju za gradski saobraćaj, studentski dom, studentski kredit, stipendiju, regulisanje vojne obaveze i slično).

Broj: 23 / 03 -
Podgorica, 21.03.2023 godine

SEKRETFAR?
Radunović Milutin Mira

Na osnovu člana 33 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), člana 115 Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list CG", br. 44/14, 52/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19, 74/20 104/21) i službene evidencije, a po zahtjevu studenta Radunović Milutin Mira, izdaje se

UVJERENJE O POLOŽENIM ISPITIMA

Student **Radunović Milutin Mira**, rođena **01-08-1982** godine u mjestu **Berane**, opština **Berane**, Republika **Crna Gora**, upisana je studijske **2013/2014** godine, u **I** godinu studija, kao student koji se **samofinansira** na **doktorske akademske studije**, studijski program **EKONOMIJA**, koji realizuje **EKONOMSKI FAKULTET - Podgorica** Univerziteta Crne Gore u trajanju od **3 (tri)** godine sa obimom **180** ECTS kredita.

Student je položio ispite iz sljedećih predmeta:

Redni broj	Semestar	Naziv predmeta	Ocjena	Uspjeh	Broj ECTS kredita
1.	1	MAKROEKONOMIJA	"B"	(vrlodobar)	15.00
2.	1	MIKROEKONOMSKA ANALIZA	"C"	(dobar)	15.00
3.	2	EKONOMETRIJA	"D"	(zadovoljavajući)	10.00
4.	2	SAVREMENE EKONOMSKE TEORIJE	"C"	(dobar)	10.00
5.	2	UPRAVLJANJE PROMJENAMA	"B"	(vrlodobar)	10.00

Zaključno sa rednim brojem **5**.

Ostvareni uspjeh u toku dosadašnjih studija je:

- srednja ocjena položenih ispita **"C" (8.25)**
- ukupan broj osvojenih ECTS kredita **60.00** ili **100.00%**
- indeks uspjeha **8.25**.

Uvjerjenje se izdaje na osnovu službene evidencije, a u svrhu ostvarivanja prava na: (dječji dodatak, porodičnu penziju, invalidski dodatak, zdravstvenu legitimaciju, povlašćenu vožnju za gradski saobraćaj, studentski dom, studentski kredit, stipendiju, regulisanje vojne obaveze i slično).

Broj: 23 / 03 -
Podgorica, 21.03.2023 godine

M. P.

SEKRETAR,

